

Glasnik MIRA

Godište V. • Broj 4 • Međugorje • Travanj 2010. • Cijena 2,5 KM / 10 kn

*Sretan
Uskrs*

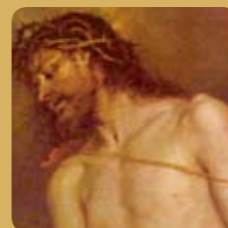
Draga djeco!

I danas vas sve želim pozvati da budete jaki u molitvi i u momentima kad vas kušnje napadnu. Živite u radosti i poniznosti svoje kršćansko zvanje i svima svjedočite. Ja sam s vama i sve vas nosim pred svoga sina Isusa i on će vam biti snaga i potpora.

Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.

(25. ožujka 2010.)

Iz sadržaja

Promišljanje
Isus Krist - istina o Bogu i čovjeku
fra Tomislav Pervan

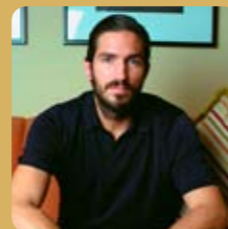

Poruka za sadašnji trenutak
Jaki u molitvi i u trenutcima kad vas kušnje napadnu

vl. Adalbert Rebić

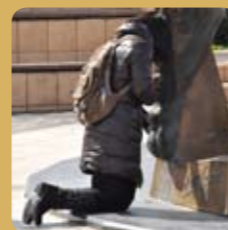
Sveta Stolica osnovala
Međunarodno povjerenstvo za Međugorje

Razgovor: Jim Caviezel
Bez Međugorja nikada ne bih bio igrao u "Pasiji"

Promišljanje
Očevo milosrđe
fra Ivan Dugandžić

Svjedočanstvo
Konačno u radosti Uskrsa
s. Lidija Glavaš

Fotografija na naslovnici: Lidija Paris

Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni

Svaki čovjek kao razumno biće mora sebi postaviti pitanje, tko je, odakle dolazi, kamo ide. Čemu i zašto je na svijetu? Svi iz iskustva znamo da dolazimo iz nepoznata i idemo u nepoznato. Nitko nas nije pitao hoćemo li se začeti i roditi, a isto nas tako nitko ne pita, kad ćemo i kako otići iz ovoga života. Bez svoje se volje rađamo, bez vlastitoga htijenja i umiremo. Znakovito govoreći, izviremo iz tame, uviremo u tamu, a ovo nekoliko desetljeća života nameće nam stotine tajna i zagonetki na koje treba odgovoriti ili kušati pronaći odgovor.

Tko nam može ponuditi odgovor o našem postanku, bivanju, životnome izviru te uviru nakon smrti? Znanost, mudroslovci, religije? Svi i sve se one pitaju spram čovjekova smisla, ali tapkaju u mjestu, hode u mraku. Što koristi nama ili našim potomcima obećanje jednoga stručnjaka – kako čitamo u tisku ovih dana – da će naša djeca ili budući naraštaji živjeti u prosjeku 120 godina? Hoće li to biti ispunjenih i osmišljenih 120 godina? Što zapravo činimo sa svojim životom danas? Nije problem dodati životu godinu ili deset godina, medicina se ionako oko toga trudi, nego je problem kako godinama koje živimo uliti život, pravi, osmišljeni. Isus reče kako je došao donijeti život, život u punini. O tome je riječ u svakome govoru o životu i smrti te životu nakon smrti. Mi tvrdimo kako Crkva, prosvjetljena svjetlom i istinom Isusa Krista, nudi odgovor na čovjekov životni smisao, u svjetlu života, smrti i uskrsnuća Isusa Krista. On je konačni i puni odgovor na čovjekovo traženje smisla i života.

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Medugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Dragan Naletilić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Medugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | **Iz Hrvatske u HRK:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Societe generale - Splitska banka d.d., Nalog 14, Broj računa: 2330003-5100201682 | **Iz Njemačke u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ: 75090300 | **Iz Švicarske u CHF:** Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (za Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | **Iz svih europskih zemalja u eurima:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ: 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | **Za sve valute iz drugih zemalja:** Informativni centar MIR Medugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

Isus Krist – istina o Bogu i čovjeku

U danima što nam predstoje zgušnjava se i razotkriva cjelovitost istine o Isusu Kristu i u Isusu Kristu. Čitamo li pomno evanđeoske izvještaje o Isusovoj mucu, smrti i uskrsnuću, vidjet ćemo s kolikim realizmom opisuju pojedini evanđelisti sve što se s Isusom i oko Isusa zbivalo. Opisuju to na krajnje naturalistički način, bez imalo uvijanja, bez ikakva uljepšavanja. Štoviše, čini se kao da se natječu u tome tko će dramatičnije predočiti svu onu nagomilanu i godinama nataloženu mržnju, gnjev, bijes, nesnošljivost prema Isusa. Upravo je Isusova muka mjesto i vrijeme gdje se do kraja razgoljuju i Bog i čovjek, gdje pred nama, pred ljudskim očima, stoji gol sami Bog u Isusu Kristu.

fra Tomislav Pervan

Nakon što je Pilat donio Isusovu smrtnu presudu veli se da ga vojnici pograbiše i svukoše, a potom bacise kocku i razdijeliše među se haljine njegove. Tako piše, doslovcem. Isus gol pred vojnicima, pred svjetinom koja zjapi, bulji, koja ne prosvjeduje, nego uživa u bestidnosti prizora. Nije u pitanju nikakvo novo carevo ruho, da bi netko na kraju uzviknuo, *pa car je gol*, nego je ovdje riječ o zbiljski goloj istini. Isus kao istina o Bogu i čovjeku, kao istina ovoga svijeta, stoji razgoljen. Gola istina, ne kao apstraktni pojam, nego kao krajnja konkretnost, tu pred nama. Ponetko će odmahnuti rukom i reći, pa o tome se ne govori, to nije pristojno. Ali je to činjenično stanje, opisano u novozavjetnim spisima. Bog se dotle spušta u Isusu, podnosi toliku sramotu i ruganje, ponižava se do krajnjih, rekli bismo neljudskih granica, dopušta da ga do kraja razotkriju.

Grčki pojam za istinu glasi 'aletheia', a kad se doslovcem prevede onda to znači razotkri-

venost, ne-skrivenost, ne-skrovitost. Ono 'a' pred riječi nosi sa sobom nijekanje, negaciju, oprjeku postojećem stanju. Zboriti istinu znači učiniti nešto skriveno neskrivenim, nešto zastrto nezastrim, skinuti zastor ili koprenu sa stvari ili osobe. To bijaše i smisao dolaska Isusova na ovaj svijet. Bog nije više Bog skriveni, skroviti, daleki, nego se on razotkrio, objavio. I ta Božja istina jedino je u svijetu što ima trajnost, što je pouzdano i vjerno. Evanđelist će reći kako *milost i istina dođoše* po Isusu Kristu (usp. Iv 1,17). Istina može biti samo i jedino u Bogu, pa i spoznaja istine može biti samo u vjeri i povjerenju u Boga komu možemo i moramo zahvaliti na svemu. Bog se objavljuje, skida zastor sa sebe u Isusovoj osobi.

Goli pred svijetom

Do te se mjere Bog spušta u Isusu da pred nama stoji doslovcem gol. Tko zapravo želi pokazati svoju golotinju? Danas to čine ekshibicionisti, glumice i glumci koji su odbacili

od sebe svaki stid i sram, oni sudionici raznih Big Brothera i sl. Stajati pred drugima gol? Nasilno strgati s nekoga haljine znači do kraja ga obeščastiti. To je krajnja besramnost, podlost, to ponižava, vrijeđa, raščovječuje. Dotle se spušta upravo Isus na svoje putu prema ljudima. Takva je pak gola istina, o Bogu, ali i o čovjeku, njegovoj podlosti i pokvarenosti. Veliki petak nam donosi tu istinu zorno, bjelodano.

Ponašanje onih koji vode proces protiv Isusa, koji traže njegovu smrt, smrt onoga koji nije stijenja što još tinja utrnuo, koji nije napukle trske slomio, koji nikomu nije ništa našao učinio, da, taj proces je jedna velika sramota i besramnost. Stidjeti bi se morali svi koji tako postupaju i danas s nevinima, ali bi se trebali stidjeti i svi oni koji bez protivljenja i reakcije bulje u takve prizore, koji se nad tim zabavljaju ili čak sadistički uživaju nad golotinjom i razapinjanjem jednoga pravednika. I k tome žele sačuvati čiste ruke i halje. Peru ruke poput Pilata.

Isus je razgoljen pred svima. *Ecce homo* – Evo čovjeka! – uzviknut će Pilat. Da, goli stojimo pred svijetom, goli dolazimo na ovaj svijet, goli se i vraćamo u smrti zemlji i svoje Bogu. Zanimljivo je da umirući nerijetko zguljuju sa sebe sve pokrivače, sve haljine. Kao da time žele poručiti svima kako žele poput zmije svuci i skinuti te ostaviti sve zemaljsko, prijeći goli i novi u vječnost. Stati pred svoga Boga. Nakon praroditeljskog grijeha veli se da su spoznali kako su bili goli (Post 3,7). To je naš *condition humaine*, ljudsko stanje nakon grijeha, onkraj edenskoga vrta. Naša nas odjeća – kod nekih i veoma skupocjena – nerijetko prijeći u spoznaji kako smo u konačnici ipak goli. Ništa od svega što na sebe navlačimo i oblačimo, čime se zaodijevamo, pa bili to naslovi, časti, dostojanstva, ništa od toga nije trajno. Ljudi ne mogu podnositi голу istinu o sebi, pa zato hodaju s obrazinama na licu.

Stoljećima bijaše problem kako prikazati Isusa na križu. Isus kao gubitnik, sramotno pogubljen, gol na križu. Ludost poganim, Židovima sablazan i prokletstvo. Samo su prokletnici visjeli na križu prema židovskom poimanju i Pavlovu tumačenju. Tko će shvatiti i dovidjeti tu Božju *ludost križa*?

Zbiljnost Velikoga petka

Potom se kušalo Isusa i na križu zaogrnuti, barem nekakvim platnom. Odijevali su ga u duge haljine, stavljali mu krunu na glavu, premalo bijaše gole istine njegova krajnjega poniženja i razgoljenja. Pa i onda kad je na križu predočivan kao Čovjek boli, slikan je prekrivenih bokova. Da ga se prikazivalo posve gola, bio bi to javni skandal. A križ je

ji: "Ti tvrdiš: 'Bogat sam, obogatio sam se; ništa mi ne treba,' a ne znaš da si ti pravi nesretnik, bijednik, siromašak, slijepac i goljo. Savjetujem ti da od mene kupiš u vatri žeženoga zlata, da se obogatiš i da se obučeš u bijele haljine, i da sakriješ svoju sramotnu golotinju" (Otk 3,17.18).

Siromaštvo se ne da sakriti jednako kao ni golotinja. Danas u Crkvi i oko nas vlada siromaštvo duha i vjere. Što je sa snagom one vjere koja je impregnirala cijela stoljeća? Imamo li još snage oduševiti bilo koga za vjeru, za nasljedovanje Gospodinovo u posvećenom životu? Blagopokojni Papa dao je program cijeloj Crkvi: *Izvezi na pučinu!*

Taktika Zloga nam je dobro znana. Nemoguće se skrivati. On je mudriji od nas. Nemoguće je skrivati više svoju golotinju. Veliki petak jest trenutak istine, gole istine, i nije lako suočiti se s tom istinom. Ali isto tako i s istinom da nas Bog ljubi upravo takve. Kao i Isusa na križu. Taj pak Raspeti na križu utjelovljenje je Božje ljubavi i on je naša jedina nada i pouzdanje u ovome vremenu. Trebamo jednom zasjati kao Gospodin u svojoj vjerodostojnosti, bez premaza i lažnih perla.

Križ postaje Božji pečatnjak za sva vremena.

Isus nam je upravo u mucu i umiranju ostavio proživljenu ljubav, praštanje, savršeni primjer koji trebamo slijediti.

Križ – Božji pečatnjak za sva vremena

Isus nije morao umrijeti ovako kako je umro. I bez svoje onako okrutne smrti bio bi po svojim riječima koje je izrekao u čovječanstvu besmrtn. Sami Govor na gori dovoljno govori o njegovu božanskom podrijetlu. Međutim, i križ je trebao potvrditi istinu njegova bogočovještva. Natpis na križu "Isus Nazarećanin, Kralj židovski" kad se prepíše u grčki alfabet daje starozavjetno ime Boga, sveti četveroslov, *tetragram: Jahve - Ja sam tu, Ja sam koji jesam*. Pa i na križu. Zapravo, upravo na križu i po križu, jer je cijela povijest čovječanstva u znaku križa, a i svemir je stvoren – tako tvrdi Platon – u znaku toga znamenata spasenja. Kao da sam Bog daje potpis pod ono što Pilat napisao. Onaj nad čijom glavom stoji natpis uistinu je ono što piše. Kralj židovski, ali i kralj svih ljudi. Zakraljeva Bog s drveta!

Dok Jeruzalem slavi pashu, dotle se nad čovječanstvo spušta najmrkljija noć u kojoj je sami Bog za čovjeka umro. Ali ujedno i najsjajnija noć jer se trećega dana dogodilo nešto što Zemlja nije doživjela. Nešto što bijaše iskorak iz čisto zemaljskoga i prijelaz u vječno, snagom uskrsnuća Isusa od mrtvih. Vino u kaležu postaje krv Raspetoga. Smrt prelazi u uskrsnuće. Svijet poprima novi tijek. Križ postaje Božji pečatnjak za sva vremena. Isus nam je upravo u mucu i umiranju ostavio proživljenu ljubav, praštanje, savršeni primjer koji trebamo slijediti.

Taktika Zloga nam je dobro znana. Nemoguće se skrivati. On je mudriji od nas. Nemoguće je skrivati više svoju golotinju. Veliki petak jest trenutak istine, gole istine, i nije lako suočiti se s tom istinom. Ali isto tako i s istinom da nas Bog ljubi upravo takve.

Jaki u molitvi i u trenutcima kad vas kušnje napadnu

Blažena Djevica Marija ovog nam mjeseca poručuje: „Draga djeco! I danas vas sve želim pozvati da budete *jaki u molitvi i u momentima kad vas kušnje napadnu*. Živite u radosti i poniznosti svoje kršćansko zvanje i svima svjedočite. Ja sam s vama i sve vas nosim pred svoga sina Isusa i on će vam biti snaga i potpora. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.“

vlač. Adalbert Rebić

Da bismo mogli saznati tko su ti *jaki* i na što to Gospa misli, trebamo pažljivo čitati i raščlanjivati sve biblijske odlomke u kojima susrećemo riječ *jaki*, *snazni*, *moćni* i njima slične riječi. Iznad svega treba pomno čitati brojne biblijske tekstove u kojima se slavi Božja moć jer *jaki* i *moćni* primaju jakost od svemogućeg Boga i od njegovog Duha koji ljudima daje milost snage, moći i jakosti. Gospa je, naime, bila nadahnuta Svetim pismom i stoga u Svetom pismu trebamo otkriti smisao njezinih poruka.

Tko su *jaki*, *moćni* prema Svetom pismu?

Iznad svega, to je *Gospodin Bog*, koji posjeduje neizmjerenu snagu i moć (usp. Ps 147,5). On je temelj sve ljudske snage i moći. Božja jakost – to su spasenjska djela Božja, djela koja je vazmeni Bog kroz povijest Staroga i Novoga zavjeta svojom moćnom rukom, ispruženom mišicom ostvarivao...

Konačno, *moćni* i *jaki* čovjek u Svetom pismu jest *Isus Krist* koji raspolaže Božjom svemoći. Svojom je žrtvom na križu ljudima podario moć uskrsnuća koja vjernicima već sada omogućuje da duhovno uskrsnu, da ustraju u molitvi i da se odupru svim napastima protivnika vjere i svih nadnaravnih stvarnosti.

Moćna je i Blažena Djevica *Marija* koja svoju moć daje onima koji je štiju, koji se utječu pod njezinu zaštitu, koji čitaju njezine poruke.

Drevne biblijske predaje

Prema drevnim biblijskim predajama *jaki* je patrijarh *Jakov*, za kojega biblijski pisac izvješćuje da se hrabro borio i s Bogom i s ljudima, i nadvladao ih (usp. Post 32,23-32). Ovaj je prizor postao slikom duhovne borbe i učinkovitosti uporne molitve. Prorok *Hošea*, podsjećajući narod izraelski na sudski postupak, koji Jahve vodi protiv Jakova, veli za Jakova: „Već u krilu materinu brata je po-

tisnuo, u snazi muževnoj s Bogom se borio. S Anđelom se borio i nadvladao ga, plakao je i zaklinjao ga...“ (Hoš 12,4-5). *Jaki* su bili *Suci*, koji su bili obdareni ratničkim duhom i koji su kao takvi u ime svesilnoga Boga vodili oslobodilačke ratove protiv kanaanskih plemena.

Izraz *jak* u fizičkom značenju često se pojavljuje u opisu Izraelove borbe s kanaanskim stanovnicima u osvajanju Obećane zemlje. Međutim, *deuteronomist* već zna za duhovni razvoj riječi *jak*. Da bi netko mogao biti *jak*, treba izvršavati sve zapovijedi Božje: „Zato držite sve zapovijedi što vam ih danas naredujem, da budete *jaki* te uzmete u posjed zemlju u koju idete da je osvojite“ (Pnz 11,8-9). Za deuteronomista jakost se ne sastoji u fizičkoj snazi ili u velikom broju naroda, nego u opsluživanju Božjih zapovijedi, u vjernosti Savezu koji je Bog sklopio s narodom izrael-

Moćni i jaki čovjek u Svetom pismu jest Isus Krist koji raspolaže Božjom svemoći. Svojom je žrtvom na križu ljudima podario moć uskrsnuća koja vjernicima već sada omogućuje da duhovno uskrsnu, da ustraju u molitvi i da se odupru svim napastima protivnika vjere i svih nadnaravnih stvarnosti.

skim i u ljubavi Božjoj prema Izraelu: „Nije vas Jahve odabrao i prihvatio zato što biste vi bili brojniji od svih naroda – vi ste zapravo najmanji – nego zato što vas Jahve ljubi i drži zakletvu kojom se zakleo vašim ocima. Stoga vas je Jahve izveo jakom rukom i oslobodio vas iz kuće ropstva, ispod vlasti faraona, kralja egipatskoga“ (Pnz 7,7-8). Sklopivši Savez s narodom Bog mu daje Duha jakosti, snage, hrabrosti da bi mogao nadvladati svoje neprijatelje. Ljudi postaju *jaki* i *moćni* po jakosti Božjoj. Bog daje da budu dionici njegove jakosti, njegove snage oni koji su njemu odani kao što su mu bili odani Abraham, Izak, Jakov, Mojsije, Jošua...

Mudrosni spisi

Biblijski mudraci poučavaju svoje učenike, kao što otac poučava svoju djecu, kako se trebaju vladati pred Bogom i pred ljudima. Knjiga *Mudrih izreka* naučava da je *strah Gospodnji* početak spoznaje oni podrazumijevaju spoznaju mudrosti i ponašanja, produbljanje Božjih pouka, stjecanje discipline, pravednosti, pravde da bi mogli vladati sobom i drugima... *Strah Gospodnji* jest ono što mi zovemo religijom i pobožnost prema Bogu. On je i početak i kruna vjerske mudrosti. Njime (i njome) razvija se osobni odnos s Bogom saveznikom tako da su strah i ljubav, podvrgavanje i pouzdanje jedna te ista stvarnost (usp. Izr 9,10; 15,33; Sir 1,18; 19,20; 25,10-11).

Kao što Bog može podariti ljudima *mudrost*, tako im može darovati i *snagu* i *jakost*. Ako čovjek slijedi *mudrost*, on postaje *jak*, a ako ne prihvaća *mudrost*, on postaje slab i konačno odlazi u progonstvo: „Čuj, Izraele... Zašto si u zemlji neprijatelja...? Zato što si Vrelo Mudrosti ostavio! Da si Božjim hodio putem, zauvijek bi prebivao u miru. Nauči stoga gdje je *mudrost*, gdje *snaga*, gdje li *razboritost*, pa da ujedno spoznaš u čemu je *dugovječnost* i *život*“ (Bar 3,9-14; 4,1). Da bi bio *jak*, razuman, razborit i mudar pred Bogom

i pred ljudima, treba slijediti Božje zapovijedi i ispunjavati volju Božju. U tome je snaga i jakost čovjekova!

Isto uvjerenje o svesilnom Bogu susrećemo i u mnogim *Psalmima* u kojima psalmist ispovijeda svoju vjeru u Boga. Psalmisti će često govoriti da je Bog njegova snaga i jakost i molit će Boga da mu podari kako tu jakost i snagu tako i svoju zaštitu. Opet se riječi jakost (*snaga*) i razbor (*mudrost*) paralelno pojavljuju, odakle se može zaključiti da je *jak* onaj koji je *razborit* i *mudar* (usp. Ps 37,14-24). Snaga se ne sastoji u fizičkoj moći, nego u razboru, u mudrosti, u vjeri kojom on ispunja Božje zapovijedi i vjerno živi u skladu sa Savezom koji je Bog sklopio s izabranim narodom.

Proroci

Prema proroku Izaiji veličati Boga i bojati ga se može samo čovjek *jak*, čovjek ukorijenjen u Božjoj moći i mudrosti. Njemu je Bog jedino utočište. Služiti Bogu može samo čovjek *jak* i snažan (usp. Iz 28,2). Isti je prorok predvidio da će Mesija biti čovjek *jak* kao nitko od ljudi. Naviještao je dolazak kralja iz Davidova roda, ispunjena duhom Božjim, mudroču i jakošću: „Iskljaj će mladica iz panja Jišajeva, izdanak će izbiti iz njegova korijena. Na njemu će duh Jahvin počivati, duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjeg...“ (Iz 11,11-9).

Za Izaiju upravo vjera u Boga učvršćuje i snaži čovjeka. Prorok ističe: „Ako se na me ne oslonite, održat se nećete!“ (Iz 28,16c).

Na pragu Novoga zavjeta

Knjiga Mudrosti, napisana oko 50. godine prije Krista, kruna i završetak starozavjetne objave, hvali *mudrost*, ističe da bezgranična sila Božja pomaže slabim ljudima i njih snaži i ohrabruje (usp. Mudr 11,21-23,24). Spoznati moć Božju, tako intimno povezanu s njegovom dobrotom i milosrdjem, povlastica je pravednih u Izraelu. Ta spoznaja pravednima pomaže da izbjegnju grijeh i smrt, posljedicu grijeha (usp. Mudr 15,1-3). *Jak* je čovjek onaj koji je povezan sa svojim Gospodinom, koji je nadahnut *pravednim mislima* i prožet *vjerom* (usp. Mudr 1,1-3).

Tako stizemo na prag Novoga zavjeta. Već smo na početku spomenuli osobu *Isusa Krista* koji *ispunja* Zakon i Proroke (Mt 5,17), koji bijaše *jak* i *moćan* na riječima i na djelima (usp. Dj 2,22-24). „Odakle ovome ta mudrost i te čudesne sile?“ (Mt 13,54), reći će Nazarećani, začuđeni, gotovo sablažnjivi nad čudesima koja je on činio. „Sve je to mnoštvo tražilo da ga se dotakne, jer je *snaga* izlazila iz njega i sve ozdravljala“ (Lk 6,19).

Prema *Pavlovim spisima*, *snaga* se Božja očituje i djeluje u evanđeljima, u Riječi Božjoj (Rim 1,16; usp. 1 Kor 1,18) ili u Božjem djelovanju u vjernicima (Rim 15,13; 1 Kor

15,43 i na drugim mjestima). „Evandjelje je snaga Božja na spasenje svakomu tko vjeruje!“ (Rim 1,16).

Tek u Novome zavjetu vjera da Bog daruje ljudima jakost postaje savršeno jasnom onda kada učenici budu susreli uskrsloga Krista, „Božju silu i Božju mudrost“ (1 Kor 1,24), onda kada Bog bude objavio svojima da samo po Isusu Kristu i u njemu ljudi mogu u punini primiti snagu, moć, život i uskrsnuće. Apostol Pavao veli „jer ludo Božje mudrije je od ljudi, i slabo Božje jače je od ljudi!“ (1 Kor 1,25), „mi smo ljudi poradi Krista, vi mudri u Kristu; mi slabi, vi jaki...“ (1 Kor 4,10), „zato učivam u slabostima, uvredama, poteškoćama, progonstvima, tjeskobama poradi Krista. Jer, kad sam slab, onda sam *jak*!“ (2 Kor 12,10).

Zaključimo. Gospa je očigledno imala na umu ove biblijske misli koje smo sada ovdje iznijeli kada nas poziva da budemo *jaki u molitvi i u momentima kad nas kušnje napadnu*. (Više i podrobnije o tomu „Tko su *jaki* u Svetom pismu“ u: *Svesci-Communio* br. 9/1999., str. 49-53).

Sveta Stolica osnovala međunarodno povjerenstvo za Međugorje

Sveta Stolica je pri Kongregaciji za nauk vjere osnovala međunarodno povjerenstvo koje će ispitivati fenomen Međugorja, pripočeo je Tiskovni ured Svete Stolice u srijedu 17. ožujka. Povjerenstvom predsjeda kardinal Camillo Ruini, a u povjerenstvu su još kardinali, biskupi, stručnjaci i vještaci.

Na konferenciji za novinstvo u Vatikanu, predstojnik Tiskovnog ureda Svete Stolice, o. Federico Lombardi, DI, pojašnjava kako će spomenuto povjerenstvo raditi s diskrecijom, a svoje rezultate, nakon dugotrajnijega rada, dostavljati Kongregaciji za nauk vjere. Istu je vijest pripočeo biskupima Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini, nadbiskup Alessandro D'Errico, po zaduženju državnog tajnika Svete Stolice kardinala Tarcisija Bertonea.

Nuncij D'Errico prenio je vijest i vjernicima na kraju euharistijskog slavlja u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve. Provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, dr. fra Ivan Sesar, u izjavi koju je prenio Večernji list, između ostalog, kaže: „Za nas to nije iznenađenje. Toj se vijesti radujemo i spremni smo za svaku suradnju. U Međugorju se ništa ne događa tajno, sve je dostupno javnosti. Svatko dobronamjerman i tko je zainteresiran za fenomen Međugorja može se osobno uvjeriti što se događa. Kad je posrijedi Hercegovačka franjevačka provincija, odnosno župa koja je povjerena ovoj provinciji, mi smo apsolutno otvoreni za svaku vrstu suradnje, spremni smo pomoći u njihovu radu i dati im informacije koje budu tražili od nas.“

Obraćanja su trenutak milosti

Mariolog i profesor, vlč. Stefan De Fiores o osnivanju Povjerenstva

Opravdano je osnivanje povjerenstva Svete Stolice za ispitivanje međugorskog fenomena. Ukazanja se već tiču sveopće Crkve, a ne samo mjesnog biskupa ili mjerodavne biskupske konferencije. Kao što je poznato, Sveta Stolica ustanovila je povjerenstvo sa zadaćom da prouči i izrekne, nadati se, odlučan sud o međugorskom fenomenu koji je već dugo u središtu vatrenih rasprava i oprečnih mišljenja. Povjerenstvo, na čijem je čelu ozbiljan i pozoran kardinal kao što je Camillo Ruini, izravno će odgovarati Zboru

za nauk vjere. O tom pokretanju, „Pontifex“ je razgovarao i raspravljao s poznatim mariologom, profesorom i svećenikom Stefanom De Fioresom.

Profesore, što mislite o stvaranju ovoga posebnog povjerenstva?

Mislim da je riječ o izvrsnoj i jednako tako uputnoj inicijativi. Bilo bi dobro, jednom za uvijek, riješiti pitanje Međugorja u jednom ili drugom smislu, kako bi se izbjegla opasna i štetna kolebanja i ideje između onih koji su mu skloni i onih koji to nisu.

Povjerenstvo je podložno Zboru za nauk vjere?

I to mi se čini opravdanim, ukoliko se tema Međugorja ne odnosi samo na mjesnog biskupa i dotičnu biskupsku konferenciju, nego na cijeli svijet, imajući u vidu dimenzije što ih je pitanje Međugorja izazvalo. Ukratko, zanimanje, opravdano ili neopravdano, za viđenja je toliko veliko da se ne može ograničiti na mjesni ili uski događaj.

Mislite li, uzimajući u obzir prijašnje događaje, kako je Zbor za nauk vjere nadahnut u negativnom smislu?

Nipošto. Barem zbog intelektualne istaknutosti i čestitosti članova, koji su svi veoma pouzdani, potom jer ova povjerenstva uvijek djeluju savjesno i čestito. Sada ne želim ništa sugerirati, ali vjerujem kako bi bilo korisno ne samo analizirati

puke dokumente, nego i čuti osobno vidoce, po mogućnosti napraviti medicinska istraživanja kako bi se utvrdilo jesu li umno zdravi ili nisu, jesu li žrtve nejasnih viđenja. Istina je da su dijelom ta istraživanja već učinjena, ali ne bi bilo loše ponoviti ih. Uvjeren sam, ako bi se zaustavilo na pojedinim dokumentima da bi to bilo nedovoljno, bolji je globalni pogled na cijeli fenomen.

Možda su negativno utjecali na cijeli događaj napeti odnosi između franjevaca i (dijecezanske) kurije?

Svakako, ali to ništa ne dodaje ili oduzima porukama i fenomenu. Ako je istina, izići će na vidjelo.

Uz sve to u Međugorju se događaju tolika obraćanja i podjeljuju toliki sakramenti?

Plodovi su jedan od kriterija za vrjednovanje, to jest po plodovima će te ih prepoznati. Obraćanja su trenutak milosti i činjenica da se događaju u tom mjestu sama po sebi ne znači da se mogu pripisati porukama.

Otac Amorth govori o svetom mjestu?

To je njegovo osobno mišljenje koje treba poštovati kao i druga, ali potrebno je objašnjenje. Ne dijelim mišljenje onih koji govore o đavoljskoj prijevari, ali ponekad Zli koristi i podmukla sredstva kako bi zavarao. Potreban je oprez.

Vjerujete li da su poruke u sebi sukladne s naukom vjere?

Raščlanjujući ih, rekao bih da jesu, iako ja ne razumijem dovoljno hrvatski jezik, ali ponavljam, poruke same po sebi nisu dovoljne. Treba procijeniti i osobe.

Ponetko je govorio o mogućem biznisu?

S tim se ne slažem. I u Lurdu ili San Giovanni Rotondu prodaju se suveniri ili se upriličuju hodočašća. Bitno je da se vjera ne koristi za nepropisno stjecanje dobiti. Ali to je opasnost koja vreba posvuda.

Bruno Volpe (<http://www.pontifex.roma.it/index.php/home>)

Veliki znak nade

Apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini, nadbiskup Alessandro D'Errico, o osnivanju međunarodnog povjerenstva za Međugorje.

„O čito je i to veliki znak nade, jer nam govori o velikoj pozornosti koju Sveti Otac Benedikt XVI. posvećuje BiH, posebice katoličkoj zajednici u toj zemlji i pitanjima koja se raspravljaju unutar ove zajednice. Iz osobnoga iskustva znam, svaki put kad bih susreo Sv. Oca, on se naveliko zanimao za pitanje Međugorja, pitanje u koje je upućen od samoga početka, dok je još bio prefekt Kongregacije za nauk vjere. Riječ je o pitanju za koje on, kao vrhovni poglavar Katoličke Crkve, osjeća odgovornost. Sv. Otac osobno dobro poznaje – i to mi je više puta rekao – cijeli fenomen. Zna za veliko dobro koje na ovom području čine svećenici, redovnici, franjevci, laici. A s druge se strane pita kako dolaze tako suprotstavljene informacije o tom fenomenu. Zato je želio ustanoviti ovo povjerenstvo, na posebno visokoj razini, kako bi od strane osoba koje su vrhunski kvalificirane stekao cjelovitu sliku o tome. S različitih strana svijeta pozvao je kardinala, biskupe, stručnjake i vještace da budu dio ovoga povjerenstva. Najavljeno je da će predsjednik povjerenstva biti kardinal Ruini, kardinal od velikog ugleda i velikih kvaliteta, za kojega svi znaju da je vrlo blizak Sv. Ocu, još iz vremena kad ovaj nije bio papa. Kardinal Ruini dobro poznaje BiH, posebice iz vremena rata, kada je bio predsjednik Biskupske konferencije Italije. Tada je odredio da talijanska Crkva i Biskupska konferencija Italije budu prisutne velikim 'interventima' solidarnosti, u korist svih naroda u BiH. Jedna zanimljiva i posebna stvar, koja govori o velikoj solidarnosti Sv. Oca s ovom zemljom i zajednicama u njoj, je i u tome da je mogao najaviti povjerenstvo i stvar time završiti. No zbog poštovanja koje ima prema zajednicama u BiH, želio je da najava povjerenstva bude istodobno, u zajedništvu, u Vatikanu i u Mostaru. U Mostaru jer se Međugorje nalazi na području biskupije Mostar. Znam dobro da su mediji govorili o ovome povjerenstvu poodavno. Stvoreno je veliko očekivanje. Danas možemo kazati da smo zadovoljni i zahvalni Sv. Ocu za ovu pozornost koju je htio pokazati prema Mostaru i prema našim katoličkim zajednicama. Tako sam, u ime Sv. Oca, najavio biskupima ovu važnu odluku Sv. Oca istodobno kad je i u Rimu objavljena vijest. Jasno nam je da će rad povjerenstva biti vrlo zahtjevan i htio bih pozvati sve naše zajednice da djelovanje povjerenstva povjere sv. Josipu i Mariji Majci Crkve, zaštitnicima Mostara.“

Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga! (Iv 6,68)

Hodočašće

Predavanje održano na 17. međunarodnom susretu voditelja centara mira, molitvenih i karitativnih skupina vezanih za Međugorje.

fra Ivan Landeka

Kad je riječ o hodočašćima u župi Međugorje, ne treba se bojati kazati da su ona dio događaja koji su Crkvi odavno poznati. Kao i na mnogim drugim mjestima, ni u Međugorju nisu ljudi stvarali događaje, nego su događaji stvarali hodočasnička mjesta i svetišta. Božji su zahvati redovito iznenadni, nepripravljivi i nepredvidivi. Početak takvih događaja uhvati na „spavanju“ gotovo sve, pa su nesnalaženja i zbunjenost manje ili više neizbježni.

Što pokreće vjernika da se otisne na hodočasnički put? Daleka odredišta, materijalni troškovi, neizvjesnosti putovanja, nezajamčena korist – sve to ne može odvratiti od hodočašćenja. Danas je putovanje svakidašnja stvar. To više nije povlastica samo mladih i zdravih. Navikli smo da se na putovanja otiskuju i bolesni i osobe starije i staračke dobi. Sve je više onih koji putuju unatoč visokoj starosti i ograničenjima koja su nekada bila prava zaprjeka bilo kakvom putovanju. Vidjeti svijet i njegove zanimljivosti i značajnosti, vidjeti tragove dalekih vremena i kultura, postalo je gotovo obveza.

Hodočasnička putovanja počela su znatno prije nego turistička. Ona su se smanjivala ili oživljavala kad se držalo da će izumrijeti. Značajno je napomenuti da su hodočašćenja bila izvorom novih iskustava, da se s hodočašća vraćalo s kulturnim novitetima i dotada nepoznatim spoznajama. Ipak, hodočašća su izvorno bila i ostala putovanja na koja se otiskivalo zbog vjerničkog iskustva.

Hodočašćenje je dio svih velikih religijskih sustava prošlosti i sadašnjosti. U židovstvu je poznata praksa svečanog hodočašćenja u Jeruzalem. Meka je za muslimane

najpoznatiji hodočasnički cilj. Hinduizam i budizam imaju svoja hodočasnička mjesta.

U vjerničkom shvaćanju, život je jedna vrsta putovanja. Hodočašće je uvijek povezano s putovanjem. To je redovito putovanje u nepoznato i poznato. Vjernik se, na dulje ili kraće vrijeme, upućuje s mjesta stalnog obitavanja. Cilj je neko značajnije vjerničko mjesto. Izlazi se iz svakidašnjega životnog ritma i ubrzo se uočava da neopazice prestaju neka mjerila, primjerice strogo računanje i zbranje vremena. Dan postaje jednom cjelinom. Svako hodočasničko mjesto ima i svoje posebnosti i vjernik se, izabirući kamo će se uputiti, najčešće vodi tim posebnostima, a ne razmišljanjem je li negdje već bio.

Hodočašća u Međugorje novijeg su data, od 1981. godine. Sve je počelo svjedočenjem šestero vidjelaca da im se ukazala Gospa i da ona želi govoriti. Najprije župi. Događaj je bio nesvakidašnji, premda je u posljednjih sto godina bilo mnogo sličnih. Dvije su se stvari pojavile kao moguća preprjeka. Prvotna otvorenost mjesnoga biskupa Pavla Žanića za moguću istinitost događaja preokrenula se u sumnjičav i protivni stav. U zemlji u kojoj su započeli ovi događaji vlast su imali komunisti. Komunistička je vlast gledala u događajima jednu vrstu prijetnje koju je trebalo ukloniti. Držali su čvrsto vlast u rukama i imali sredstva za to, a ipak su im metode zakazale. Dobro znane, isprobane i pouzdane mjere zabrana, zastrašivanja, zatvaranja, prijetnji, ocrnjivanja i višegodišnjega medijskog rata nisu pokazale učinke. Ono što su govorili ljudima, kao da su govorili zidu. Hodočasnici su bili u svom „filmu“. Gospina ustrajnost, držanje vidjelaca, svećenika, župe i hodočasnika, Cr-

kvi ovog vremena rodili su novo okupljalište. Mladost svetišta, neposrednost događaja i osoba nosili su pokret obnove osobnog i zajedničkog kršćanskog života. I to traje već gotovo 30 godina.

Gostoljubivost i otvorenost prema hodočasnicima

Nije uvijek lako izdvojiti nešto što ćemo nazvati posebnostu nekoga hodočasničkog mjesta, jer sva imaju jedan izvor i zajednički cilj. Budući da sam dugo živio u Međugorju, a druga svetišta i hodočasnička mjesta poznajem tek iz priča, knjiga i kratkih pohoda, teško mi je izdvojiti međugorske posebnosti. Pokušat ću, ipak, kazati ono što sam kao posebno uočio kroz dugogodišnji rad u Međugorju. Dio toga spada u narav svih kršćanskih hodočasničkih okupljališta, a dio, moguće je, i u posebnosti Međugorja.

Ono što vjernika na početku privlači da dođe u Međugorje je neposrednost događaja i aktera, a uz to i svjedočanstva ili neke uočljivije promjene u životu međugorskih hodočasnika. Glede neposrednosti: od prvih se dana moglo prisustvovati viđenjima bez posebnih ograničenja. S vidiocima se moglo razgovarati, jesti, družiti se, mogla su im se postavljati pitanja. U tom pogledu nije bilo nikakve tajnovitosti. Slično je bilo i s franjevcima koji su radili u župi. Nije trebala nikakva procedura za susresti župnika ili druge

svećenike u župi. U tom je pogledu postojala, a bjelodano postoji i danas, jedna vrsta prisnosti. U župi je od prvih dana vladala zavidna gostoljubivost i otvorenost prema hodočasnicima, stranim i domaćim. Hodočasnici su se vrlo brzo srastali sa župljanima i obiteljima u kojima bi obitavali. Taj prvi dojam po dolasku u Međugorje brzo bi uklanjao predrasude, bojazni i sumnjičavosti s kojima se dolazilo. Tako se otvarao prostor Bogu da govori duši hodočasnika raspoloženoj za slušanje i neopterećenoj sitnim, sporednim stvarima.

Poruka puna težine i lakoće

Drugi je korak susret s „domaćom zadaćom“ koju zadaje Gospa svojim porukama. Svi su elementi poruka dobro poznati iz Svetoga pisma, navještanja Crkve i vjeronauka. Činjenica pak da Gospa govori – a ona zna nešto o Bogu – podiže razinu pozornosti. Ono što je ušima dostupno počinje se spuštati u srce, kako to opisuje jedan duhovnik. I tu može početi živjeti iskustvo Božje blizine i Božje nazočnosti. Većina hodočasnika shvaća da „domaća zadaća“ ne vrijedi samo za vrijeme koje će provesti u Međugorju, nego se kući vraća svjesna da je mora nastaviti izvršavati po povratku. Ono što hodočasnike ispunja radošću i jednom vrstom ponosa jest činjenica da mogu moliti a da pritom ne gube vrijeme nego se

Ono što vjernika na početku privlači da dođe u Međugorje je neposrednost događaja i aktera, a uz to i svjedočanstva ili neke uočljivije promjene u životu međugorskih hodočasnika.

oplemenjuju. Postaju radosni zbog činjenice da su, primjerice, jedan dan uspjeli postiti. K tomu, postaju svjesni da su sukrivci u problemima, zlima, nesporazumima koji su nastajali oko njih. I ne samo to, oni u sakramentu pomirenja otvaraju prostor Bogu da poreda dio stvari u njihovu životu i ponašanju. To iskustvo, po prvi put ili ponovljeno nakon dužeg vremena, da Boga treba tražiti i da se može naći u svakodnevlju, liječi rane prošlosti i sadašnjosti te život i osjećaj postojanja čini cjelovitijim. Činjenica da su za spoznavu Boga potrebni srce i duh više od znanja, zapravo je izvorna vjernička spoznaja.

Međugorska je poruka, htjeli mi to ili ne, puna i težine i lakoće. Zašto težine? Jer smo u svakidašnjem životu okruženi potrošačkim i zabavljačkim mentalitetom. Svako uskraćivanje, prikraćivanje ili odricanje zvuči neugodno. Gospina riječ da Boga treba staviti na prvo mjesto, koja svoj temelj ima u Bibliji, zvuči zastrašujuće pred činjenicom mnoštva osoba koje su nam životno važne, poslova

od kojih živimo, interesa kojih se ne možemo odreći. Boga staviti na prvo mjesto? Na tu riječ mnogi samo zavrtje glavom. No kad vjernik doživi da se Božje mjesto na njihovoj životnoj ljestvici popne za nekoliko mjesta, nestaje početne zatečenosti. Spoznaja, ako se Božje mjesto popelo u njihovu životu, da to ne okrnjuje njihovu osobu nego je dopunjuje, vraća ih i vuče na mjesto toga novog i radosnog iskustva.

Snažna privlačnost

Brda oko Međugorja – mjesto Gospih prvih ukazanja i Križevac, mjesto križa Gospodinova – postala su u hodočasničkoj duhovnosti vrlo bitna, nezaobilazna. Gospa nas u porukama vraća Bogu Stvoritelju i svetosti njegova stvorenja. Čašćenje muke i križa Gospodinova na brdu Križevcu i spomen događaja spasenja u molitvi krunice događaju se u prostoru bez svoda i krova. Prostor prirode, koji nije stjerao čovjeka u prostor bez vidika, nego zblizio odnos Neba i zemlje, daje duši normalno disati zahvaljivanjem i slavljenjem Boga u molitvi. Kad opustje crkva i prostor oko nje, brda ožive moliteljima i rijetko ćete biti te „sreće“ da, uspinjući se na brda, budete sami. Pa bio to dan ili noć.

Jedna mi je zanimljivost također upala u oči. Međugorje je postalo susretištem raseljenih. Rodbina i obitelji Talijana, Iraca, Njemaca, Hrvata, Poljaka i drugih naroda koji su se raselili na sve kontinente, izabiru Međugorje kao mjesto svoga ponovnog susretanja. U okrilju Kraljice Mira obnavljaju vjeru i rodbinsku, obiteljsku povezanost. Bitno je kazati da u hodočasničkim skupinama nekolicini nisu rijetkost.

Kad su ratni događaji doprli do Međugorja i hodočasnici nisu više mogli doći, živo su se zanimali što se ovdje događa. Svoju su privrženost pokazali golemom materijalnom pomoći potrebnima, molitvom i zauzimanjem za prestanak rata. Neki su se odvažili i, usprkos pogibelji puta i boravka u Međugorju, došli svojim očima vidjeti što se događa sa župljanima koje su upoznali i s njima se povezali. Kad vidioci ili svećenici s vremena na vrijeme pohode međugorske skupove po svijetu, bivaju dočekivani i prihvaćani kao dio vlastite obitelji.

(Nastavlja se)

Foto Dani

Međugorska je poruka, htjeli mi to ili ne, puna i težine i lakoće. Zašto težine? Jer smo u svakidašnjem životu okruženi potrošačkim i zabavljačkim mentalitetom. Svako uskraćivanje, prikraćivanje ili odricanje zvuči neugodno.

Bez Međugorja nikada ne bih bio igrao u „Pasiji“

Glavnom ulogom u filmu Mela Gibsona „Pasija“, Jim Caviezel postigao je svjetsku slavu. Tko je taj glumac koji se tako dojmljivo suživio s Isusovim likom? Osobno tvrdi da bez međugorskih iskustava nikada ne bi bio prihvatio tu ulogu. U Međugorju je, naime, iskusio jednu do tada nepoznatu dimenziju vjere. U veljači ove godine po šesti je put hodočastio u Međugorje.

Razgovor s Jimom Caviezelom vodio je Christian Stelzer za časopis „Oase des Friedens“, Austrija

Jim, možeš li nam ispričati kako si čuo za Međugorje?

Moja je supruga bila u Međugorju dok sam u Irskoj snimao film „Monte Cristo“. Stvari nisu stajale baš dobro iako sam radio po sedam dana tjedno. Jednoga me je dana nazvala i po njezinom sam glasu prepoznao da se kod nje dogodila neka promjena. Počela mi je pričati o Međugorju, te da će jedan od vidjelaca doći u Irsku... Prekinuo sam je riječima: „Čuj, imam ozbiljnoga posla. Ne mogu se sada upuštati ni u što ni s kakvim vidiocima.“ Osim toga, mislio sam da kao katolik ne moram bezuvjetno prihvatiti Fatimu, Lurd ili Međugorje. Tako sam razmišljao. Sjećam se da smo u katoličkoj školi u koju sam išao u početku bili oduševljeni međugorskim događanjima, ali smo onda čuli da mjesni biskup odbija ukazanja i da tvrdi da su lažna, pa se naše zanimanje ugasilo.

Kako bilo da bilo, Ivan Dragičević došao je u Irsku. Bilo mi je jasno da neću imati vremena za njega, budući da sam morao neprekidno raditi. Jednoga se četvrtka moj filmski partner Jim Harris nije osjećao dobro, pa sam dobio slobodan dan i mogao sam nazočiti jednom ukazanju. U prepunoj crkvi stajao sam otraga, nije mi bilo baš posve jasno što se događa. Kada je u trenutku ukazanja čovjek pokraj mene ustao iz svojih bolesničkih kolica i pao na koljena, bio sam duboko ganut. Ovaj hendikepirani čovjek, pomislio sam, usprkos bolovima kleči na hladnom kamenom podu i moli! Danas mi je jasno da me je samo Bog mogao tako dobro poznavati da bi znao gdje me treba taknuti.

Iako možda zvuči neobično, u nedjelju koja je uslijedila dobio sam još jedan slobodan dan, tako da sam se mogao susresti s Ivanom, što je zapravo bila posebna želja moje supruge. Za vrijeme ukazanja klečao sam pokraj njega i rekao sam u svojem srcu: „U redu, tu sam. Spreman sam. Učini sa mnom što god želiš.“ U istom sam trenutku osje-

Prvih sam dana u Međugorju kod molitve osjećao unutarnji nemir jer nisam bio naviknut toliko moliti, pa sam molio Boga da mi pomogne. Nakon četiri dana htio sam još samo moliti. Kad god bih molio, osjećao sam se povezan s Bogom. To je iskustvo koje želim svakom katoliku! Možda sam kao dijete doživio nešto slično pa onda zaboravio. Sada mi je to bilo darovano.

tio kako me nešto ispunjava. Bilo je to posve jednostavno, a opet jedinstveno. Kada sam ustao, suze su mi tekle iz očiju i počeo sam svim srcem plakati. Ivan mi je rekao: „Jim, čovjek uvijek nađe vremena za ono što voli. Ako netko nema vremena susretne djevojku u koju se zaljubi, nađe vremena za nju. Ljudi nemaju vremena za Boga jer ga ne ljube.“ To me je doista pogodilo, i pitao sam se imam li ja vremena za Boga. Ivan je nastavio: „Bog te poziva na molitvu srcem.“ „Kako da to učinim?“ upitao sam ga. „Tako da počneš moliti.“ U tom se trenutku otvorio jedan prozor u mojem srcu. Nisam mogao ni sanjati da bi to moglo biti moguće. Otišli smo u restoran i moram priznati da mi hrana i vino nikada nisu prijali tako dobro kao te večeri. U meni se nešto počelo mijenjati. Često me je supruga htjela naučiti moliti krunicu, a ja sam to uvijek odbijao. Sada sam htio moliti krunicu, iako nisam točno znao kako. Samo sam osjećao da se moje srce otvorilo. Jednoga sam jutra rekao vozaču, koji me svakoga dana vozio na snimanje: „Ne znam što vi o tome mislite, ali ja bih htio moliti krunicu.“ Na moje iznenađenje odgovorio mi je: „U redu, molimo!“

U toplom svjetlu ljubavi koju sam osjećao u sebi počeo sam spoznavati gdje se doista nalazim, kolike imam napasti, gdje su moji osjećaji, kako sam slab i kako kruto u svojem srcu sudim ljudje.

Kada si prvi put došao u Međugorje?

Na kraju snimanja, koje je završilo na Malti, odlučio sam otići u Međugorje. Bio sam prepun unutarnjih očekivanja. Kada sam imao dvadeset godina, jedan mi je unutarnji glas bio rekao da bih trebao postati glumac. Kada sam o tome govorio s ocem, on mi je odgovorio: „Ako Bog nešto od tebe želi, to je sigurno da budeš svećenik. Zašto bi želio biti glumac?“ Ni ja tada nisam razumio.

Sada sam si iznova postavio pitanje želi li

Bog da budem glumac zato da bih zaradio mnogo para i da bih postao bogat? Bio sam svjestan neravnoteže u svijetu između malobrojnih koji posjeduju mnogo i mnogobrojnih koji imaju premalo za goli život, i bio sam siguran da Bog ne želi da bude tako, te da se i sam moram odlučiti komu želim služiti: bogatstvu koje mi ne daje trajnu radost, ili Bogu koji želi voditi moj život?

Međugorje me je podsjećalo na Betlehem i mislio sam: kao što je Isus rođen u malenom mjestu, tako se i Majka Božja ukazuje u jednom siromašnom mjestu među brdima. Četiri dana koja sam proveo u Međugorju bila su moja prekretnica. U početku sam se još čudio koliko ljudi ovdje mole. Sve me je podsjećalo na košarkaški logor i mislio sam da se i tamo ne igra samo jednom na dan, nego uvijek iznova, stalno. U školi isto tako, ne čita se samo jednom na dan, nego stalno, uvijek iznova. Prvih sam dana u Međugorju kod molitve osjećao unutarnji nemir jer nisam bio naviknut toliko moliti, pa sam molio Boga da mi pomogne. Nakon četiri dana htio sam još samo moliti. Kad god bih molio, osjećao sam se povezan s Bogom. To je iskustvo koje želim svakom katoliku! Možda sam kao dijete doživio nešto slično pa onda zaboravio. Sada mi je to bilo darovano.

To iskustvo nastavilo se i kod kuće. U obitelji zajedno živimo sakramente. S dječom svakoga dana molimo krunicu na putu u školu. Ako ja odmah ne započnem, onda moj sin počne moliti.

Kada sam u Međugorje došao po drugi put, očekivao sam da će se ponoviti iskustva prvoga dolaska, ali je bilo drugačije. Poslije jednoga ručka, hodočasnici su me pozvali da s njima odem na Široki Brijeg fra Joži. To je nadasve željela moja supruga. Nisam poznao fra Jozu, ali ono što se o njemu pričalo duboko me se dojmilo. Susreo sam se s njime. Položio je ruke na moja ramena. Ja sam položio svoje ruke na njegova ramena. On je položio ruke na moju glavu. Ja sam položio svoje ruke na njegovu glavu. U tom sam trenutku u sebi osjetio riječi: „Ljubim te, brate. Ovaj čovjek ljubi Isusa.“ Fra Jozo se sponta-

no okrenuo prema svojoj prevoditeljici i upitao ju na hrvatskom tko sam ja, i rekao je da želi sa mnom razgovarati. To je bio početak jednoga prijateljstva koje traje još i danas.

To je bilo vrijeme neposredno po završetku snimanja „Pasije“ tijekom kojega sam u sebi mnogo puta iskusio kakve se sve snage u meni suprotstavljaju snimanju toga filma.

Možeš li nam ispričati zašto si to tako doživljavao i kakva je veza između toga filma i Međugorja?

Sigurno poznajete izraz „prijeći Rubikon“. To znači da se više ne može natrag. Film „Pasija“ za mene je bio takav Rubikon. Kada je počelo snimanje imao sam 33 godine, upravo kao Isus. Uvijek sam se pitao jesam li dostojan igrati Isusa. Ivan Dragičević me ohrabrio i govorio da Bog nikada ne bira najbolje, što on, Ivan, vidi na samome sebi. Bez Međugorja nikada ne bih bio preuzeo tu ulogu, budući da se u Međugorju moje srce otvorilo molitvi i sakramentima. Ako želim glumiti Isusa, znao sam da mu moram biti posve blizu. Svakoga sam dana išao na ispovijed i na euharistijsko klanjanje. Na Svetu Misu dolazio je i Mel Gibson pod uvjetom da bude na latinskom. To je bilo dobro, jer sam tako učio i latinski.

Uvijek su dolazile nove napasti od kojih sam se morao braniti, i u toj unutarnjoj borbi često sam osjetio veliki unutarnji mir. Na primjer, u sceni gdje mi prilazi Marija, Majka Božja, a ja joj kažem: „Vidi, sve činim novo.“

U toplom svjetlu ljubavi koju sam osjećao u sebi počeo sam spoznavati gdje se doista nalazim, kolike imam napasti, gdje su moji osjećaji, kako sam slab i kako kruto u svojem srcu sudim ljude.

Tu smo scenu ponovili četiri puta i ja sam svejedno osjećao da stojim previše u prvom planu. Onda je netko udario u križ i iščaišalo mi se lijevo rame. Od te nagle i strahovite boli izgubio sam ravnotežu i pao pod teretom križa. Licem sam udario o prašnjavu zemlju i krv mi je briznula iz nosa i iz usta. Ponovio sam riječi koje Isus govori majci: „Vidi, sve činim novo“. Rame me je tako neopisivo boljelo kada sam polako zagrljio križ i pri tome osjetio kako je dragocjen. Tada sam prestao glumiti, i vidjelo se samo Isusa. On je stupio naprijed kao odgovor na moje molitve: „Želim da ljudi vide tebe, Isuse, a ne mene.“

Zahvaljujući neprekidnoj molitvi krunice – ne znam kolike sam krunice izmolio tijekom snimanja – osjećao sam posebno ozračje. Znao sam da ne smijem psovati, da ne smijem biti bezobrazan kada članovima ekipe želim nešto reći. Većina od njih ne poznaje Međugorje, sve su to izvršni glumci i bili smo sretni što smo ih dobili. Ali kako da im prenesem Međugorje, ako ne svojim životom? Međugorje za mene znači živjeti od sakramenata i u jedinstvu s Crkvom. Zahvaljujući Međugorju počeo sam vjerovati da je Isus doista nazočan u Euharistiji, i da mi prašta moje grijeha. Preko Međugorja sam iskustvo kako je krunica moćna i kakav je dar svakodnevnoga sveta Misa.

Kako bih mogao ljudima pomoći da više vjeruju u Isusa? Shvatio sam da se to može dogoditi samo ako je Isus u meni nazočan po Euharistiji, pa ljudi preko mojega života vide Isusa. Kada smo snimali scenu Posljednje večere, na posebnom džepiću na unutarnjoj strani odjeće imao sam relikvije svetača i jedan komadić relikvije Kristova Križa. Imao sam snažnu želju da Isus bude doista nazočan i zamolio sam svećenika da izloži Presveto. Najprije nije htio, ali sam ga uporno molio jer sam bio uvjeren da će ljudi, ako budem gledao u Krista, Njega lakše u meni prepoznati. Svećenik je stajao s Presvetim u rukama tik uz snimatelja i zajedno s njime mi se približavao. Kada ljudi u filmu vide svjetlucanje u mojim očima, ne shvaćaju da ▶

Mariološka promišljanja Aleksandra Haleškoga

Marija je, kako to vidi naš autor, zasebna, drugačija od svih ljudi. Ona je primila dva posvećenja – prvo osobe, a drugo pod vidikom stvarnosti Majke Gospodinove. Upravo po tom posvećenju Marija nije mogla biti zaražena sadržajem istočnoga grijeha.

fra Miljenko Šteko

Život i djelo

Kao općeprihvaćena činjenica stoji da filozofija i teologija visoke skolastike počinje na prijelazu iz dvanaestoga u trinaesto stoljeće, upravo u vremenu blaženika Franjevačkoga reda Aleksandra Haleškoga (1185. – 1245.), koji je nazvan „doctor irrefragabilis“ – naučitelj čije se teze ne pobijaju. Bio je glasovit stručnjak u teologiji, filozofiji i kanonskome pravu, a svojim je znanstvenim radom neosporno zaslužan za zamah spomenute visoke skolastike. Rođen je u Hales Owenu, u Engleskoj, pa je po tom mjestu, kako je to onodobno biva-

lo uobičajeno, i nazvan Haleški. Nakon početnoga školovanja u rodnome zavičaju, odlazi najprije studirati filozofiju u Pariz – koju nakon toga i predaje, a onda se usmjerava na teologiju, postavši 1220. godine glavni predavač bogoslovlja. U to doba dosta putuje, prima mnoga odličja, priznanja i, razumljivo, nove ponude. No upravo tada, na vrhuncu profesionalne slave, 1236. godine događa se preokret. Intelektualni krugovi Pariza, osobito njegova učilišta, ostali su zatečeni činjenicom da Aleksandar sve ostavlja i pristupa u Franjevački red, prihvaćajući siromašan i jednostavan život prosjačkoga redovnika.

Franjino životno iskustvo u kojemu mu Krist progovara i objavljuje ljubav trojedinoga Boga, postaje put nezaustavljivoga hoda slijedeći Krista čitavim bićem, bez zastajkivanja, i prerasta u prepoznatljivu kristocentričnu duhovnost. Polazeći od ove temeljne vizije, franjevačka će karizma razrasti u mnogim životima i promišljanjima Franjinih sinova, od kojih Aleksandar Haleški zauzima posebno mjesto.

Ulaskom u Red, kao mnogovrstan stručnjak pomaže novom usmjerenju Reda, nakon višestrukih poteškoća koje je nametnuo znameniti generalat fra Ilije iz Cortone. Aleksandar je tako, po nalogu Generalnoga kapitula, napisao prvo tumačenje Pravila manje braće – službeno nazvano Izjava Quatuor Magistrum. Nova stvarnost redovničkoga, franjevačkoga života za Aleksandra nije značila i prekid

akademskoga života. On je i dalje predavao u Parizu, a jedan od učenika bijaše mu Bonaventura iz Bagnoregia, koji će upravo od njega primiti temeljne smjernice kasnijih filozofskih i teoloških postavki. Valja ovdje samo spomenuti znameniti smjer augustinizma koji će prelaziti s učitelja na učenika, od Aleksandra, pa preko Bonaventure do Petra Ivana Olivija i drugih. Plod podučavanja Aleksandra Haleškoga bjelodan je u značajnom djelu: Summa fratris Alexandri, teološki svaštenjak njegovih natuknica koje su doradili njegovi marni studenti. No, svakako najvažniji njegov spis, po kome je postao osobito poznat, bijaše Glossa in quatuor libros sententiarum, gdje on, na nov i prepoznatljiv način, doraduje Sentencije Petra Lombardskoga, stvarajući novu teološku Summu, koja postaje onodobni temeljni priručnik bogoslovlja i znamenit patrimonij augustinizma. Nastanak Pariške škole u prvoj polovici trinaestoga stoljeća, pod ravnanjem Aleksandra Haleškoga, smatra se početkom i izvorištem franjevačke filozofsko-teološke baštine koja je znala čuvati doktrinarnu baštinu i poticati nove oblike pobožnosti i duhovnosti. Nije na odmet spomenuti kako danas naš Red (OFM) broji 14 sveučilišta, crkvenih i građanskih; dva središta za istraživanje, Skotističko povjerenstvo i Zavod sv. Bonaventure; Međunarodnu Papinsku Marijansku Akademiju i druge 32 studijske središnjice, a 2005. blagopokojni papa Ivan Pavao II. Antonianumu udjeljuje, umjesto dotadašnjega Papinskoga ateneja, učilišta, naslov Papinskoga sveučilišta.

Mariološka promišljanja

Franjino životno iskustvo u kojemu mu Krist progovara i objavljuje ljubav trojedinoga Boga, postaje put nezaustavljivoga hoda slijedeći Krista čitavim bićem, bez zastajkivanja, i prerasta u prepoznatljivu kristocentričnu duhovnost. Polazeći od ove temeljne vizije, franjevačka će karizma razrasti u mnogim životima i promišljanjima Franjinih sinova, od kojih Aleksandar Haleški zauzima posebno mjesto. Počevši upravo od njega, pa preko Bonaventure i Duns Scota, franjevačka teološka misao brusi svoj prepoznatljiv izraz kristocentričnosti – o kojoj je zorno progovorio i papa Benedikt XVI. u katehezi o sv. Bonaventuri u ožujku ove godine. Aleksandar Haleški, upravo u spomenutoj Glossi, izlažući o punini Kristovoj, vrlo jasno govori i o Blaženoj Djevici Mariji. Za puninu Kristovu Aleksandar koristi izraz: plenitudo consummationis, izraz punine koji se da iščitati iz poslanice Kološanima (usp. Kol 2, 9). S druge strane, Marija je plenitudo perfectionis – izraz punine savršenosti koji ostaje u granicama stvorenja. Spo-

menute postavke daju Aleksandru prigodu odgovoriti na, u to vrijeme aktualno, pitanje: je li Bog mogao stvoriti Mariju još savršenijom?! On u svom dugom obrazloženju najprije razdvaja stvarnost Djevice – kao žene, djevice, a potom stvarnost Majke Gospodinove. Gledajući na prvu postavku, on piše kako je, naravno, Bog mogao ljudsko stvorenje Mariju Djevicu stvoriti savršenijom po samome bivstvovanju i načinu bivstvovanja. A glede drugoga, stvarnosti Marije kao Majke Gospodinove, on upućuje i polazi od Isusa Krista. Marija je, dakle, radi svoje uključenosti u volju Božju za otkupljenje, posjedovala svu puninu posvetne milosti po „predviđenim zaslugama Krista“ i to od početka svoga života. (Usp. Glossa 445.)

Nadalje, u trećoj knjizi Glosse, Aleksandar razlaže vremena i narav Marijina posvećenja, bitno razlikujući posvećenje prirode i osobe. Prvo posvećenje, kako on tumači, događa se po milosti a drugo po slavi. Upravo će ove smjernice koje je načeo Haleški stoljećima kasnije zaokupljati mnoge teologe kako bi dali odgovor: kada se, zapravo, događa posvećenje? Naš je autor držao da se, u stvarnosti, najprije mora dogoditi ulijevanje duše u tijelo, a potom, osoba može biti posvećena – a sve u širokoj lepezi teologije krštenja. (Usp. A. Vassallo). Marija je, kako to vidi naš autor, zasebna, drugačija od svih ljudi. Ona je primila dva posvećenja – prvo osobe, a drugo pod vidikom stvarnosti Majke Gospodinove. Upravo po tom posvećenju Marija nije mogla biti zaražena sadržajem istočnoga grijeha „principium alterius carnis per generationem“ (Glossa 121.). Slijedom toga, Aleksandar Haleški nastavlja temu o Mariji koja je puna milosti. No, čitati danas ono što je pisano u skolastici, traži svijest razvoja teološke misli, izražaja i kasnije definiranih dogmi. U prvom redu treba imati na umu kako je dogmu o Bezgrješnom Začecu proglasio tek papa Pijo IX. 1854. godine, u kojoj je sažeto i pročišćeno formuliran vjekovni poklad vjere, a u kojoj se kaže da je Marija u prvom trenutku svoga začeca, jedinstvenom milošću i povlasticom svemogućega Boga, u predviđanju zasluga Isusa Krista Spasitelja ljudskog roda, bila očuvana od svake ljage istočnoga grijeha. Haleški je, u duhu svoga vremena, slijedio misao Anselma Kanterberijskoga (1033. – 1109.), koja postavlja posebnu stvarnost anticipiranih Kristovih povlastica, a taj pravac kasnije preuzimaju, između ostalih, Bonaventura i Toma Akvinski. Marijanski naslovi koje je blaženi Aleksandar Haleški rabio u svojim spisima i propovjedničkim zazivima su, ponajviše, oni tradicionalni, općeprihvaćeni u visokoj skolastici, a prisutni i u liturgijskoj uporabi.

▶ zapravo vide Isusa, odraz posvećene hostije u mojim zjenicama. Tako je bilo i u sceni razapinjanja: svećenik je bio nazočan i držao je Presveto u rukama, dok sam ja molio bez prestanka...

Najveći izazov u filmu nije bio, kao što sam u početku mislio, naučiti tekstove na latinskom, aramejskom i hebrejskom jeziku, nego tjelesni naponi koje je trebalo savladati. Kod posljednje scene imao sam iščašeno rame koje je iskakalo kad god bi netko udario o križ. Kod bičevanja, bičevi su me dvaput doista zahvatili i na leđima sam imao ranu od 14 centimetara. Pluća su mi bila puna tekućine i imao sam upalu pluća. Tome treba dodati i kroničan nedostatak sna: mjesecima sam svakoga jutra ustajao u tri sata, jer je samo šminkanje trajalo po osam sati...

Poseban izazov bila je hladnoća: temperature su bile jedva iznad ništice, što je bilo posebno teško u sceni razapinjanja. Moj se kostim, naime, sastojao od samo jednog komada laganoga platna... Kod snimanja posljednjega kadra oblaci su bili vrlo niski i munja je udarila u križ na koji sam bio pričvršćen. Oko mene je odjednom zavladao mukla tišina i osjećao sam kako mi se kosa diže na glavi. Oko 250 ljudi koji su stajali oko mene vidjeli su kako je moje tijelo zasvijetlilo, i primijetili su vatru lijevo i desno od mog tijela. Mnogi su bili šokirani onime što su vidjeli.

Znam da je „Pasija“ film ljubavi, možda jedan od najvećih. Isus je danas predmet kontroverze, možda više nego ikada. Mnogi čimbenici prijete stvorenomu svijetu, ali vjera u Isusa je izvor radosti. Mislim da nas Bog u ovo vrijeme posebno zove, i da srcem i cijelim životom trebamo odgovoriti na taj poziv.

(Prijevod Lidija Paris)

Pobjeda ljubavi

Nakon što je čula Isusovo „Marijo“ i odgovorila mu „Učitelju“, između njih se događa nova stvarnost ljubavi, pobjede života nad smrću. Između njih se događa tajna uskrsnuća. Marijina žalost se preobražava u radost. Njezin ljubljeni Učitelj pobjednik je nad smrću. Od sada nijedna smrt nije kraj. To je tek prijelaz u bolje, u novo, i Marija je neizmerno sretna zbog toga.

s. Dominika Anić

U središte svojih uskrsnih izvještaja sv. Ivan Evanđelist stavlja ženu Mariju iz Magdale. Kršćanska pobožnost i tradicija oduvijek su se bavili likom ove svakako neobične žene. Ponajprije promatrajući je kroz prizmu obračune javne grješnice. U liku Marije iz Magdale možemo razmišljati o tajni ljubavi koja spašava i preobražava onoga tko ljubi. Snaga čežnje za istinskom ljubavi dovodi do spašavajuće preobrazbe, do mogućnosti susreta s Uskrsnim.

Od opsjednutosti do bliskosti

Evanđelisti Marko i Luka u svojim izvješćima o Mariji Magdaleni govore kao o ženi koju je Isus oslobodio od opsjednutosti sedam zlođuha. Zanimljivo je da se upotrebljava broj 7. Sedam zlođuha daju nam naslutiti koliko je teška bila Magdalenina situacija. Ona je u sebi očito bila posve rastrgana žena. Žena bez identiteta, u čežnji za ljubavlju i poštovanjem, izgubljena, bez svog središta iz kojega bi mogla živjeti. Tako rastrgana nije se mogla smiriti i gonjena nekom unutarnjom silom nije se mogla oduprijeti „prostituiranju“, iako to nije bilo ono što je najdublje željela. Rad s tako rastrganim ljudima uvijek je težak i mnogi terapeuti se na neki način boje takvih osoba jer teško mogu vjerovati u njihovo ozdravljenje. No, Isus se nije bojavao Marije Magdalene. On je vidio njezinu

rastrganost i nesigurnost, njezin neizmerno duboki strah. Njezinu duboku čežnju za ljubavlju i poštovanjem i isto toliko duboku nemogućnost da to i ostvari.

Nakon što ju je Isus oslobodio od njezinih spona, tih sedam zlođuha, pred njom se otvorio novi svijet istinskog života i ljubavi. Ona je nakon spašavajućeg susreta s Isusom pronašla ponovno svoje žensko dostojanstvo. Susrela se sa svojom istinskom biti, otkrila središte svoga bića i u njemu čistu čežnju ljubavi. Susret s Isusom Marija je doživjela kao ponovno rođenje, neku novu dimenziju bliskosti i slobode. Prvi put u svome životu iskusila je zapanjujuću nježnost Isusova pogleda u kući nekog farizeja zvanog Šimun. Doživjela je kako ljubav pobjeđuje smrt i da se sve mrtvo u njoj naprosto preobražava u novi život. Odvaljen je kamen s njezine nade i ona svoj život sada može promatrati u posve novom svjetlu.

Jer je mnogo ljubila

Ivan Evanđelist kad govori o Mariji Magdaleni, govori o ženi „koja je mnogo ljubila“. Ništa što je činila nije činila tek tako, dovršeno. U sve je unosila „mnogo“ ljubavi koju je posjedovala u svojoj nutrini. I kad je bila na krivim putovima, tako je činila. Zato ju je to jače boljelo, zato se njezina nesreća i bol gomilala i nataložila na dušu kao težak grobni kamen. Sve se u njoj raspršivalo, umiralo

Ljubav koju je Isus prepoznao u Marijinu srcu bila je toliko jaka da ju je mogla pokrenuti da započne život iznova, ali tek kada je susrela pogled koji je nije osudio niti prezreo, tek kad je susrela pogled koji joj je, pun sućuti, poslao poruku da vrijedi, da je ljubljena i vrijedna žena

Ne bojmo se i sami zaputiti ka grobu, potražiti Isusa iza naših navaljenih životnih „kamenova“, iza našega straha i rezignacije, naše grješnosti i našega srama. Dopuslimo Uskrsnom da nas zovne našim imenom, poput Marije Magdalene. Ali budimo spremni na preobrazbu, na novost života, na promjenu koju svako uskrsnuće nužno sa sobom donosi.

od čežnje za novim životom, za spasenjem, za nekim tko će je razumjeti u potpunosti. I to je iskusila u susretu s Isusom, koji joj nije prigovarao zbog njezina života, nego joj je jasnoćom koja oslobađa i ljubavlju koja preporođava pokazao novi put.

Ljubav koju je Isus prepoznao u Marijinu srcu bila je toliko jaka da ju je mogla pokrenuti da započne život iznova, ali tek kada je susrela pogled koji je nije osudio niti prezreo, tek kad je susrela pogled koji joj je, pun sućuti, poslao poruku da vrijedi, da je ljubljena i vrijedna žena. Ona koja je u susretu s Učiteljem iz Nazareta iskusila kako joj sa srca pada teški kamen prezira i sramote, kamen neuzvrćenih ljubavi i toliko puta doživljenog odbacivanja... Ona, koja je zahvaljujući Isusu uskrsnula na novi i potpuniji život, bila je vrijedna prva vidjeti odvaljen kamen s Isusova groba.

Osim što je mnogo ljubila, Marija Magdalena bila je i žena velike zahvalnosti. Išla je na grob kako bi počastila Isusovo mrtvo tijelo. To tijelo koje je nije promatralo kroz prizmu požude nego cjelovito, u njezinu dostojanstvu. Htjela je još jedanput počastiti tijelo onoga koji je njezinu tijelu žene vratio izgubljeno dostojanstvo i od lijepog objekta uživanja pomogao joj da shvati ljepotu duše, cjelinu čovjštva, cjelinu ljubavi koja je daleko dublja stvarnost od samo tjelesne ljubavi. Išla je k onom koji joj je za života pomogao da vrati izgubljeno samopouzdanje. Traži ga u grobu.

Darovani susret s Uskrsnim

Marija Magdalena se više ne boji sama hoditi. Sad kad je našla istinsku sebe, ona i na grob odlazi sama. Ljubav je tjera do onoga tko joj je takvu ljubav otkrio, priznao, oprostio joj bespuća i pokazao novu stazu. Susreće se s praznim grobom. Na trenutak je to šokantno za Mariju, neočekivano. Taj Učitelj iz Nazareta opet je iznenađuje. Zbunjena je. Misli kako ga je netko ukrao. Trči k Ivanu i Petru. I tada započinje ona poznata „uskrsna utrka“ dvojice učenika ka Gospo-

dinovu grobu. Ne nalaze ništa osim znakova, platna u koje je bilo umotano tijelo njihova Učitelja. Ali nije im bilo dano da ga tada vide. A Mariji jest. Njezina ljubav ga je dozvala živoga. Susreli su se.

Njezina žalost zbog Isusove smrti najedanput se pretvara u radost koja nikada ne će prestati. Darovano joj je da susretne Uskrslog i razgovara s njim. Ali svoju žalost Marija najprije povjerava dvojici anđela koje vidi na grobu gdje je ostala plakati. I tako uronjena u svoju bol na prvi mah ne prepoznaje uskrslog Isusa. Misli da je vrtlar i njemu se jada da nema u grobu Isusova tijela. Prevelika zabrinutost za mrtvoga ne dopušta joj da prepozna Živoga. Ali kad je zovne imenom, sve postaje jasno. U tom izgovaranju imena „Marijo“ ona ponovno doživljava kako se u njoj budi novi život, nova radost. I kad mu sretna odgovara „Učitelju“, između njih se događa nova stvarnost ljubavi, pobjede života nad smrću. Između njih se događa tajna uskrsnuća. Marijina žalost se preobražava u radost. Njezin ljubljeni Učitelj pobjednik je nad smrću. Od sada nijedna smrt nije kraj. To je tek prijelaz u bolje, u novo i Marija je neizmerno sretna zbog toga.

I svatko od nas može slično iskusiti kao Marija Magdalena. Ne bojmo se i sami zaputiti ka grobu, potražiti Isusa iza naših navaljenih životnih kamenova, iza našega straha i rezignacije, naše grješnosti i našega srama. Dopuslimo Uskrsnom da nas zovne našim imenom, poput Marije Magdalene. Ali budimo spremni na preobrazbu, na novost života, na promjenu koju svako uskrsnuće nužno sa sobom donosi. Ulazak u tajnu uskrsnuća nužno nas uvlači u tajnu božanske ljubavi koja je prošla kroz preobrazbu smrti i ne zadržava nas niti obvezuje samo na neki lijep osjećaj, nego nas uvodi u ponekad krutu stvarnost našega konkretnog života, tražeći u njemu mogućnosti istinske preobrazbe.

I naši grobovi poput Isusova mogu i trebali bi postajati mjesta preobraženog života.

Očevo milosrđe (I.)

U Međugorju u ispovjedaonicu dolaze mnogi koji su je desetljećima zaobilazili, ispovijedaju grijehе koje su u prijašnjim ispovijedima od srama prešućivali, mire se s Bogom i ljudima oni koji su se kleli da nikada ne će oprostiti. Posebna su priča ovisnici koji tu u sakramentu pokore traže izgublјenu slobodu i nalaze je. Htio ne htio, čovjek se mora pitati koja to snaga pokreće te ljude.

fra Ivan Dugandžić

Uvijek postoji nekakav povod ako se upuštamo u ozbiljnije razmišljanje o nekoj bitnoj teološkoj temi, pogotovo ako to planiramo u više nastavaka. Milosrđe kao jedna od temeljnih Božjih odlika kršćaninu svjesnom da živi od tog milosrđa samo po sebi je dovoljan razlog da o njemu razmišlja. Ipak, u ovom slučaju postoji i poseban, vrlo aktualan povod, a sadržan je u „Izjavi“ biskupa Perića kojom je popratio dolazak kardinala Schönborna u Međugorje. Biskup se naime čudi kako kardinal može biti „ushićen pred činjenicom tolikih ispovijedi u Međugorju gdje se očituje Očevo milosrđe“.

Svoje čuđenje biskup obrazlaže tvrdnjom kako se tu ne događa ništa posebno, jer se ispovijeda i po drugim crkvama. Posebice pred Božić i Uskrs posvuda su dugi redovi pred ispovjedaonicama. To je istina, ali ne cijela i potpuna. Nije nikakva tajna da je najveći dio tih ispovijedi iz običaja i zato bez ozbiljnih posljedica u životu tih vjernika. Niti se događaju stvarna obraćenja niti se mijenjaju grješne navike. U Međugorju nije tako. Doduše, u došašću i korizmi i tu se u većem broju nadu i oni koji dođu „obaviti“ ispovijed, jer znaju da tamo ispovijeda više svećenika pa ne će dugo čekati. Zato se jedan dio tih ispovijedi ne razlikuje od onih po drugim crkvama.

No Međugorje nije postalo poznato po takvim, prigodnim ispovijedima, već po onim svakidašnjim koje se događaju iz čovjekove

ve potrebe da mijenja svoj život. Za najveći dio međugorskih hodočasnika ispovijed je bitan dio njihova hodočašća. Te su ispovijedi ozbiljan susret sa sobom i svojim prošlim životom u ozačju Očeva milosrđa. Za što nije tako i po drugim crkvama? Odgovor možemo potražiti u Novom zavjetu, u kojemu prije bilo kakva Isusova moralnog zahtjeva upućena čovjeku ide njegov navještaj spasenja. Zato tu i pokora ima oblik radosti. Mlađi sin iz Isusove prisposode ne vraća se u očinski dom zato što je shvatio svoj promašaj i pokajao se za nj, već zato što zna da ga otac s ljubavlju čeka. Zato taj povratak završava slavlјem za sve, s iznimkom njegova starijeg brata, koji ne shvaća očevo milosrđe (usp. Lk 15,11-32).

Primjeri privlače

Kad je osjetio da mu se bliži kraj života, veliki pisac i istodobno veliki zaljubljenik u evanđelje Dostojevski pozvao je svećenika, ispovjedio se i pričestio, a onda je u ruke uzeo Sveto pismo. Pozvao je svoju djecu da se okupe oko njegova bolesničkog kreveta, a svoju ženu zamolio da glasno pročita prisposodu o izgublјenom sinu. Te je riječi slušao zatvorenih očiju i u dubokoj sabrarnosti, a onda se obratio djeci: „Djeco moja, nemojte nikad zaboraviti to što ste upravo čuli. Imajte neograničeno povjerenje u Boga i njegovo milosrđe. Ja vas sve jako ljubim, ali što je moja ljubav u usporedbi s neizmjer-

nom Božjom ljubavi prema ljudima koje je stvorio.“

Samo nekoliko sati nakon tih riječi Dostojevski se preselio u kuću milosrdnog Oca, a svojoj je djeci i svima koji budu čitali njegova djela ostavio primjer za nasljeđivanje. Isusova prisposoda o izgublјenom sinu i dobrom ocu za nj nije bila samo lijepa, ganutljiva priča o potresnim ljudskim sudbinama, već nenadmašivo svjedočanstvo Božje dobrote prema čovjeku i čovjekove potrebe za Bogom, koji uvijek oprašta. To je Dostojevski utkao u sve velike likove svojih djela. Oni koji se kaju za svoj zločin uvijek nalaze riječ utjehe u onih koji utjelovljuju lik dobrog oca iz Isusove priče. To posebice vrijedi za jednostavnog i dobrog starca Zosima, koji u Božje ime znađe ganuti i najtvrdre srce, utješiti beznadne i vratiti im nadu.

Svećenici koji imaju dugogodišnje iskustvo u međugorskoj ispovjedaonici o tome bi mogli pričati u nedogled. U Međugorju u ispovjedaonicu dolaze mnogi koji su je deset-

ljećima zaobilazili, ispovijedaju grijehе koje su u prijašnjim ispovijedima od srama prešućivali, mire se s Bogom i ljudima oni koji su se kleli da nikada ne će oprostiti. Posebna su priča ovisnici koji tu u sakramentu pokore traže izgublјenu slobodu i nalaze je. Htio ne htio, čovjek se mora pitati, koja to snaga pokreće te ljude. U protivnom, pokazujemo ravnodušnost i prema sudbinama tih jadnih ljudi opterećenih svojom krivnjom, ali i prema onom što očito može samo Bog.

U Katoličkoj Crkvi ispovjedaonica je od uvijek služila kao mjesto susreta grješnoga čovjeka i milosrdnog Boga. U njoj su se odigravale potresne životne priče. U sakramentu pokore čovjek se vraćao Bogu i nalazio izgublјeni mir srca. Svećenička posrednička uloga pritom jedna je od najznačajnijih stvari u njegovu poslanju. A oni kojima je uspijevalo u svojoj ulozi ispovjednika utjeloviti nešto od širine i dobrote milosrdnog oca iz Isusove prisposode bili su posebno na cijeni. Dosta je podsjetiti na sv. Leopolda Bogdana Mandića i slugu Božjega o. Antu Antića. Među-

gorje je idealno mjesto gdje bi trebali stasati takvi ispovjednici.

Današnja kriza ispovijedi

Dubina krize kršćanstva u zapadnoj Europi možda se najbolje prepoznaje baš u krizi ispovijedi. U mnogim tamošnjim crkvama niti se nudi prigoda za ispovijed niti je tko više traži. Mnogi su skloni za to okriviti svećenike koji su poslije Koncila jednostavno prestali ispovijedati. Posve je svejedno je li razlog tomu bila njihova komotnost ili, što je još gore, nedostatak uvjerenja kako je osobna ispovijed bitna i kako se ne može zamijeniti skupnim pokorničkim bogoslužјem. A tu je poslije Koncila doista bilo i previše eksperimentiranja i lutanja. U mnogim je župama nuđeno samo pokorničko bogoslužје, ali ne i prigoda za osobnu ispovijed. Vjernici su jedno vrijeme nevoljko sudjelovali u tom pokorničkom bogoslužјu, a onda su napustili i njega.

No čini se da je problem ipak dublji i ozbiljniji. Riječ je o pogrješnoj slici i Boga i

čovjeka u naše vrijeme. Današnji čovjek je gotovo izbrisao iz svoga rječnika grijeh i krivnju za grijeh. To što se nekoć zvalo grijehom, danas se shvaća posljedicom nesretnog spleta okolnosti i tumači se utjecajem životne sredine. Umjesto zaboravljene ispovijedi, ljudima se nude različiti oblici psihoanalize, ne samo po ordinacijama već i u medijima kroz različite govorne emisije. Zapanjujuće je do koje su mjere ljudi katkad spremni otkriti i najprljavije dijelove svoje intime, ali time nisu rasterećeni i pomireni. Umjesto stvarne čovjekove krivnje za učinjeni grijeh za koji se treba pokajati i ispovjediti ga, govori se o „osjećajima krivnje“ ili „kompleksu krivnje“ koje treba liječiti. Time se pokušava stvarnu krivnju proglasiti običnim mitom koji je stvorila religija.

A takvom čovjeku strana je i tuda slika milosrdnoga Boga, ako o Bogu još uopće i razmišlja. On takvoga Boga, jednostavno, ne treba. Na takvo stanje upozorava Ivan Pavao II. u svojoj enciklici o Božjem milosrđu: „Suvremeni način mišljenja, možda više nego kod čovjeka prošlih vremena, kao da se suprotstavlja Bogu milosrđa i teži da iz života istrijebi i iz čovjekova srca istrigne i sam pojam milosrđa. Riječ i pojam milosrđe nevoljko se doimlju čovjeku koji je, zahvaljujući znanstvenom i tehničkom napretku, koga dosadašnja povijest nije poznavala, postao gospodarom zemlje koju je sebi podložio i njome zagospodario. To gospodarenje zemljom, što se katkada shvaća odveć jednostrano i površno, kao da ne ostavlja prostora za milosrđe“ (Bogat milosrđem, 2).

Posljedice toga su porazne. Zapanjujuće je kako čovjek, koji ne pozna milosrdnog Boga niti računa s njime, može biti nemilosrdan prema drugomu čovjeku. Dok se primjerice u ratnim uvjetima ta nemilosrdnost katkada pokušava opravdati posebno teškim okolnostima, za nju nema nikakva opravdanja kad se događa u običnim svakidašnjim uvjetima života. Kako razumjeti činjenicu da supružnici mogu biti tako okrutni jedno prema drugomu, roditelji prema djeci i obratno?

Već u osnovnoj školi učitelji i odgojitelji stoje zaprepašteni i nemoćni pred pojavom bešćutnosti i nemilosrdnosti pojedinih učenika prema svojim vršnjacima. Sve češće se čuje kako više ne funkcioniraju nikakve odgojne mjere, kako su i zakoni i sudstvo nemoćni. Očito je da je problem dublji i da traži drukčiji odgovor. Njegovo je rješenje u čovjekovu susretu s Bogom na koji Gospa poziva: „Draga djeco! Neka vam sveta ispovijed bude prvi čin obraćenja, a onda, draga djeco, odlučite se za svetost“ (25. 11. 1998.).

(Nastavlja se)

Cvjetnica 2010.

Prvi put od početka ukazanja pučka Misa u Međugorju na Cvjetnicu je slavljena na vanjskom oltaru. Razlog je nazočnost oko deset tisuća župljana i hodočasnika iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine.

Fotografije Lidija Paris i Foto Đani

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 17. ožujka 2010.

Čitav je naš život, dakle, prema svetom Bonaventuri "put", putovanje – uzdizanje ka Bogu. Ali se vlastitim snagama ne možemo vinuti do Božjih visina. Sam Bog nam mora u tome pomoći, mora nas "povući" gore. Zato je nužna molitva. Molitva – tako kaže sveti Bonaventura – majka je i izvor uzdizanja duše.

Draga braćo i sestre, ovog bih jutro, nastavljajući razmišljanje od prošle srijede, htio s vama produbiti druge aspekte učenja svetog Bonaventura iz Bagnoregia. On je istaknuti teolog, koji zaslužuje biti stavljen uz bok drugom velikom misliocu, njegovu suvremeniku, svetom Tomi Akvinskom. Obojica su pronicali tajne objave, vrednujući bogatstva ljudskoga razuma, u onom plodnom dijalogu između vjere i razuma koji karakterizira kršćanski srednji vijek, učinivši ga dobom velikog intelektualnog procvata, kao i vjere i crkvene obnove, što često nije dovoljno prepoznato. Postoje i druge sličnosti među njima: i Bonaventura, franjevac, i Toma, dominikanac, pripadali su prosjač-

kim redovima koji su svojom duhovnom svježinom, kao što sam podsjetio u prethodnim katehezama, u 13. stoljeću obnovili čitavu Crkvu i privukli brojne sljedbenike. Obojica su marljivo, predano i s ljubavlju služili Crkvi tako da su pozvani sudjelovati na ekumenskom koncilu u Lyonu 1274. godine, iste godine kada su obojica i umrla: Toma na putu za Lyon, Bonaventura u tijeku samoga koncila. I na Trgu sv. Petra kipovi dvojice svetaca stoje jedan nasuprot drugome i prvi su u nizu kipova postavljenih na vrh kolonade gledano od pročelja vatikanske bazilike: jedan je smješten na lijevom kraku, a drugi na desnom. Usprkos svim tim aspektima, možemo kod dvojice svetaca uočiti dva različita pristupa filozofskom i teološkom

istraživanju, koji pokazuju originalnost i dubinu kako jednoga tako i drugoga. Htio bih istaknuti neke od tih razlika.

Sv. Toma i sv. Bonaventura – različiti pristupi filozofiji i teologiji

Prva se razlika tiče pojma teologije. Obojica se naučitelja pitaju je li teologija praktična znanost ili teorijska, spekulativna znanost. Sveti Toma razmišlja o dva moguća oprečna odgovora. Prvi glasi: teologija je razmišljanje o vjeri, a svrha vjere je da čovjek postane dobar, da živi prema Božjoj volji. Dakle, svrha teologije morala bi biti ta da vodi čovjeka na pravi, dobar put; shodno tomu ona je, u konačnici, praktična znanost. Drugi stav glasi: teologija nastoji spoznati Boga. Mi smo Božje djelo; Bog nadilazi naše djelovanje. Bog izvodi u nama ispravno djelovanje. Dakle, riječ je, u biti, ne o našem djelovanju, nego o upoznavanju Boga; to ima za posljedicu da je bit teologije gledati Boga, a ne naše djelovanje. Zaključak svetog Tome je sljedeći: teologija uključuje oba aspekta: ona je teorijska, nastoji sve više spoznati Boga, i ujedno praktična, jer nastoji usmjeriti naš život prema dobru. Ali, postoji jedna premoć spoznaje: moramo prije svega poznavati Boga, a zatim slijedi djelovanje u skladu s Bogom (Summa Theologia Ia, p. 1, čl. 4). Ta premoć spoznaje nad praksom od velikog je značenja za temeljno usmjerenje svetog Tome.

Odgovor svetog Bonaventura veoma je sličan, ali su naglasci drukčiji: on, poput svetog Tome, iznosi ista obrazloženja i u jednom i u drugom smjeru, ali da bi odgovorio na pitanje je li teologija praktična ili teorijska

znanost, sveti Bonaventura donosi trostruku podjelu: proširuje alternativu između teorijskog (premoć spoznaje) i praktičnog (premoć prakse), dodajući treći stav, koji naziva "mudrosnim" i tvrdi kako mudrost obuhvaća oba aspekta. On nastavlja: mudrost traži kontemplaciju (kao najviši oblik spoznaje) i ima za cilj "ut boni fiamus" – da postanemo dobri, prije svega to: postati dobri. Zatim dodaje: "Vjera je u umu, na takav način da pobuđuje osjećaj. Na primjer: znati da je Krist umro 'za nas' ne ostaje znanje, već postaje nužno osjećaj, ljubav" (Brevilokvij [Kratki prikaz teologije], Proslav, 3).

Na istom je tragu njegova obrana teologije, to jest racionalnog i metodičkog razmišljanja o vjeri. Sveti Bonaventura nabroja neke argumente protiv bavljenja teologijom, koji su možda bili rašireni također dijelom među franjevcima i prisutni također u našem dobu: razum bi obezvrijedio vjeru, bio bi nasilni stav prema Božjoj riječi, morali bismo slušati a ne analizirati Božju riječ (usp. Pismo svetog Franje Asiškog svetom Antunu Padovanskom). Na te argumente protiv teologije, koji pokazuju opasnosti koje postoje u samoj teologiji, svetac odgovara: točno, postoji nadut način bavljenja teologijom, neka oholost razuma, koji se postavlja iznad Božje riječi. No, umni rad pravog, dobrog teologa ima drugi izvor, a ne oholog razuma. Onaj koji ljubi želi sve bolje i sve više poznavati onoga koga ljubi; prava teologija ne angažira razum i njegovo istraživanje vođeno ohološću, "sed propter amorem eius cui assentit" – "već ljubav onoga koji je dao svoj pristanak" (Brevilokvij, 2): to je temeljni cilj teologije. Za svetog Bonaventuru je, dakle, odlučujuć primat ljubavi.

To ima za posljedicu da sveti Toma i sveti Bonaventura definiraju na različiti način krajnje čovjekovo određenje, njegovu punu sreću: za svetog Tomu krajnji cilj kojem stremiti naša želja jest gledati Boga. U tom jednostavnom činu gledanja Boga nalaze rješenje svi problemi: mi smo sretni, ništa drugo nam ne treba.

Za svetog Bonaventuru, pak, krajnje određenje čovjeka je ljubiti Boga, susresti i ujediniti njegovu i našu ljubav. To je po njemu najprikladnija definicija naše sreće.

U skladu s tim mogli bismo također reći da je najviša kategorija za svetog Tomu istina, dok je to za svetog Bonaventuru dobro. Bilo bi pogrešno vidjeti u ta dva odgovora neku proturječnost. Za obojicu je istina također dobro, a dobro je također istina; gledati Boga je isto što i ljubiti a ljubiti isto što i gledati. Riječ je o različitim naglascima pogleda koji je u suštini isti. Oba naglaska su oblikovali različite tradicije i različite duhov-

nosti i tako pokazali plodnost vjere, jedne vjere u različitosti njezinih izraza.

Pseudo-Dionizijevi spisi

Vratimo se svetom Bonaventuri. Očito je da se specifični naglasak njegove teologije, za koju sam naveo samo jedan primjer, može objasniti na temelju franjevačke karizme: Asiški siromašak je u jeku intelektualnih rasprava svoga doba pokazao svojim životom da ljubavi pripada prvo mjesto; on je bio slika zaljubljenika u Krista i tako je, u svojem dobu, uprisutnio Gospodina – nije uvjeravao svoje suvremenike riječima, već svojim životom. Iz svih djela svetog Bonaventura, navlastito također iz znanstvenih, učenih djela, izlazi na vidjelo i u njima se nalazi to franjevačko nadahnuće; opaža se, naime, da je polazište njegova razmišljanja nadahnuće susretom s asiškim siromahom. Ali, da bi se shvatila konkretna razrada teme "primat ljubavi", moramo pred očima imati drugi izvor: spise takozvanog Pseudo-Dionizija, sirijskog teologa iz 6. stoljeća, koji se krio pod pseudonimom Dionizija Areopagite, ističući tim imenom ličnost koja se spominje u Dje-lima apostolskim (usp. 17,34). Taj je teolog tvorac liturgijske teologije i mistične teologije i opširno je govorio o raznim redovima anđela. Njegovi su spisi prevedeni na latinski u 9. stoljeću, a u doba svetog Bonaventura, dakle u 13. stoljeću, pojavio se novi prijevod, koji je pobudio zanimanje toga sveca i ostalih teologa njegova doba. Dvije su stvari osobito privukle pozornost svetog Bonaventura.

Prvo, Pseudo-Dionizije govori o novim redovima anđela, čija je imena našao u Svetom pismu a zatim ih rasporedio na svoj način, od jednostavnih anđela pa do serafina. Sveti Bonaventura tumači te redove anđela kao stupnjeve u približavanju stvorenja Bogu. Tako oni mogu predstavljati ljudski hod, uzdizanje k zajedništvu s Bogom. Za svetog Bonaventuru nema nikakve sumnje: sveti Franjo Asiški pripadao je serafskom redu, zboru serafina, to jest bio je čisti plamen ljubavi. A takvi bi morali biti i franjevci. Ali, sveti Bonaventura zna dobro da se taj posljednji stupanj približavanja Bogu ne može uvrstiti u pravni poredak, već je uvijek posebni Božji dar. Zato je struktura Franjevačkog reda skromnija, realističnija, ali mora, ipak, pomoći članovima da se sve više približe serafskoj egzistenciji. Govorio sam protekle srijede o toj sintezi između trezvenog realizma i evanđeoske radikalnosti u misli i djelu svetog Bonaventura.

Drugo, sveti Bonaventura je međutim našao u Pseudo-Dionizijevim spisima drugo, za njega osobno još značajniju sastavni-

cu. Dok je za svetog Augustina intellectus, gledati razumom i srcem, posljednja kategorija spoznaje, Pseudo-Dionizije čini korak dalje: u uzdizanju prema Bogu može se doći do točke u kojoj razum više ne vidi. Ali u tami uma ljubav još uvijek vidi – vidi ono što ostaje nedostupno razumu. Ljubav seže dalje od razuma, vidi više, prodire dublje u Božji misterij. Sveti Bonaventura bio je očaran tim shvaćanjem, koje se podudaralo s franjevačkom duhovnošću. Upravo u tamnoj noći križa izlazi na vidjelo sva veličina Božje ljubavi; tamo gdje razum više ne vidi, vidi ljubav. Završne riječi "Putu duha k Bogu" (Itinerarium mentis in Deum), ako ih se površno čita, mogu se činiti pretjeranim izrazom pobožnosti bez sadržaja; ako ih se, međutim, čita u svjetlu teologije križa svetog Bonaventura, one su svijetli izraz franjevačke duhovnosti: "Ako pak tragaš za tim kako se to (to jest uzdizanje ka Bogu) može zgoditi, pitaj milost, a ne nauk; želju, a ne razum; vapaj molitve, a ne napor učenja... ne pitaj svjetlo, nego oganj koji potpuno raspaljuje i prenosi u Boga" (sedmo poglavlje, 6.). Sve to nije anti-intelektualno i nije anti-racionalno: pretpostavlja hod razuma, ali ga natkriljuje u ljubavi Krista raspetog. S tom preinakom Pseudo-Dionizijeve mistike, sveti Bonaventura je začetnik velike mistične struje, koja je veoma uzdigla i pročistila ljudski duh: to je vrhunac u povijesti ljudskoga duha.

Ta teologija križa, rođena iz susreta između Pseudo-Dionizijeve teologije i franjevačke duhovnosti, ne smije dovesti do toga da zaboravimo da sveti Bonaventura dijeli sa svetim Franjom također ljubav prema stvorenom svijetu, radost prema ljepoti Božjeg stvorenja. Citiram u vezi s tim rečenicu iz prvog poglavlja "Putu": "Sljep je... onaj koji nije prosvijetljen tolikim sjajem stvorenih stvari; gluhi je onaj koji nije probuđen tolikom vikom; nijem je onaj koji ne hvali Boga sa svih tih učinaka" (prvo poglavlje, 15.). Sva stvorenja govore iz svega glasa o Bogu, o dobrom, lijepom Bogu; o njegovoj ljubavi.

Čitav je naš život, dakle, prema svetom Bonaventuri "put", putovanje – uzdizanje ka Bogu. Ali se vlastitim snagama ne možemo vinuti do Božjih visina. Sam Bog nam mora u tome pomoći, mora nas "povući" gore. Zato je nužna molitva. Molitva – tako kaže sveti Bonaventura – je majka i izvor uzdizanja duše – "sursum actio", kaže Bonaventura. Završavam stoga molitvom, kojom on započinje svoj "Put": "Pomolimo se dakle i recimo Gospodinu našem: 'Vodi me, Gospodine, na svome putu, i hodit ću u tvojoj istini; neka se raduje srce moje da se boji imena tvoje'" (prvo poglavlje, 1.).

Završen 17. međunarodni susret voditelja centara mira, molitvenih i dobrotvornih skupina vezanih za Međugorje

Sedamnaesti međunarodni susret voditelja centara mira, molitvenih i dobrotvornih skupina vezanih za Međugorje, s temom „...Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga!“ (Iv 6, 68), koji je započeo u Međugorju u nedjelju 28. veljače, završio je u četvrtak 4. ožujka svetom Misom zahvalnicom. Seminaru je nazočilo 189 sudionika iz 15 zemalja. Uz zaseban program i predavanja fra Ivana Landeke, fra Ivana Ivande i fra Danke Perutine, sudionici seminara prisustvovali su i redovitom večernjem molitveno-liturgijskom programu u međugorskoj župnoj crkvi sv. Jakova. Fra Danko Perutina, jedan od predavača i koordinator seminara, kazao je za Radiopostaju „Mir“ Međugorje, između ostaloga, kako „svi mi vodimo nekoga, ali isto tako smo vođeni od nekoga. Ovdje smo hodočasnici, svi se nalazimo u Isusovoj i Gospinoj školi ljubavi.“

Mnogi od sudionika ovoga seminara i sami su obraćenici u Međugorju. Primjerice, bračnom paru Sue i Bernard Ellis iz Engleske Međugorje je, obraćenjem Bernarda, preokrenulo život. U čitavoj se obitelji razlio poseban blagoslov vjere i vjerničkoga života. Neki od sudionika, nadahnuti iskustvom Međugorja, nerijetko jedini suradnici u župama poznatih svjetskih metropola, već go-

dinama vode molitvene skupine. Nakon provedene ankete među sudionicima, ostala su brojna i vrlo zanimljiva svjedočanstva. Tako mlada djevojka iz Italije sa zahvalnošću Gospi govori o vlastitom fizičkom ozdravljenju, a sredovječni Irac vrlo dojmljivo opisuje moralno ozdravljenje za vrijeme molitve u Međugorju. Svećenik, sudionik seminara, zahvaljuje Bogu što u našem vremenu, tako teškom za Crkvu, upravo preko Međugorja svojoj Crkvi daruje nove poticaje Duha koji su već prerasli u planetarni duhovni pokret.

Godišnje ukazanje Mirjani Dragičević-Soldo 18. ožujka 2010.

Vidjelica Mirjana Dragičević-Soldo imala je svakidašnja ukazanja od 24. lipnja 1981. do 25. prosinca 1982. Na posljednjem svakidašnjem ukazanju Gospa je, povjerivši joj desetu tajnu, rekla da će joj se ukazivati jedanput godišnje, ito 18. ožujka. Tako je i bilo tijekom svih ovih godina. Više tisuća hodočasnika okupilo se na molitvi krunice kod Plavoga križa. Ukazanje je započelo u 13.50 i trajalo do 13.54. Nakon ukazanja Mirjana je prenijela Gospinu poruku:

Draga djeco! Danas vas pozivam da ljubite svim srcem svojim i svom dušom svojom. Molite za dar ljubavi, jer kada duša ljubi ona k sebi zove moga Sina. Moj Sin ne odbija one koji ga zovu i koji žele živjeti po njemu. Molite za one koji ne shvaćaju ljubav, koji ne razumiju što znači ljubiti. Molite da im Bog bude Otac, a ne sudac. Djeco moja, budite mi apostoli, budite moja rijeka ljubavi. Ja vas trebam. Hvala vam.

„Pisanica od srca“ Međugorju

Najveća hrvatska pisanica, „Pisanica od srca“, uskršno jaje visine 2,05 m, širine 1,5 m, s postoljem teškim 120 kg, dar

Koprivničko-križevačke županije, službeno je postavljena 22. ožujka ispred crkve sv. Jakova Apostola u Međugorju, gdje će ostati do Uskrsa. Događaj su pjesmom

увелиčali Dječji zbor „Golubići mira“ iz Međugorja, pod ravnanjem s. Slavice Kožul i KUD „Koprivnica“. Obraćajući se nazočnima, načelnik Općine Čitluk Ivo Jerkić izrazio je nadu da će ova pisanica biti znakom prijateljstva i da će preko Međugorja svijetu poslati poruku mira. Župan Koprivničko-križevačke županije Darko Koren kazao je kako je projekt „Pisanica od srca“ pokrenut 2007. god., sa željom da se veliko uskršno jaje, simbol prijateljstva, ljubavi i radosti Uskrsa, pronese diljem Hrvatske i svijeta. Prisutne je pozdravio i domaćin, međugorski župnik fra Petar Vlašić, rekavši, između ostalog: „Ovo slavlje pada upravo u vrijeme kad i Bjelovar i Križevci postaju još više duhovno povezani uspostavom nove, Bjelovarsko-križevačke biskupije. Ova velika pisanica svjedočanstvo je bogatstva hrvatskog izričaja, jer je hrvatski narod tijekom stoljeća urastao u stvarnost naše vjere, u Isusa Krista Raspetoga i Uskrsloga.“

Velika uskršna jaja oslikali su naivni umjetnici Đuro Jaković, Drago Žufika, Josip Tot i Drago Kovačić, koji su pisanicama udahnuili životnost i prepoznatljivost svakidašnjice i tradicije podravskoga kraja.

Svetkovina Navještenja Gospodinova

Međugorska župa proslavila je u četvrtak 25. ožujka svetkovinu Navještenja Gospodinova – Blagovijest. Svete Mise na hrvatskome jeziku slavljene su u župnoj crkvi u 8, 11 i 18 sati. Za svetkovinu Navještenja Gospodinova u Međugorju su boravili, uz mnoštvo hrvatskih hodočasnika, i vjernici iz Austrije, Njemačke, Rumunjske, Italije, Irske, Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije te brojne manje skupine iz ostalih europskih država. U župi su tako, osim na hrvatskome, slavljene sv. Mise i na engleskom, talijanskom, njemačkom i rumunjskom jeziku. Kao i svakog 25-og u mjesecu, u župnoj crkvi sv. Jakova bilo je i cijelonočno klanjanje Isusu u Presvetome oltarskom sakramentu. Uz mnoštvo vjernika koji sudjeluju u redovitome molitvenom programu, svakim danom sve su veći redovi i onih koji strpljivo čekaju na sakrament isповijedi pred međugorskim isповjedaonicama.

Korizmeni koncert

Korizmeni koncert „Miserere nobis“ održan je u župnoj crkvi sv. Jakova apostola u Međugorju, u subotu 27. ožujka u 19 sati. Na koncertu je sudjelovao Katedralni Oratorijski zbor – Mostar, pod ravnanjem maestra don Dragana Filipovića, koji redovito nastupa u mostarskoj katedrali, a pratio ih je i Simfonijski orkestar iz Mostara. Svoj doprinos svečanom ugodaju u prepunoj međugorskoj crkvi dali su i studenti Glazbene akademije Sveučilišta u Splitu. Dirigent jednosatnoga koncerta bio je maestro Hari Zlodre.

Novi mozaik u kapelici: obnova božanskoga reda

U sklopu Majčina sela djeluje Tera-pijska zajednica Milosrdnog Oca za odvikavanje od bilo koje vrste ovisnosti (više na www.milosrdni-otac.com). Ta je zajednica 11. ožujka proslavila 11. obljetnicu svoga postojanja. Sve brojniji upiti Zajednici za smještaj i pomoć pokazuju kako kriza društva, obitelji i morala nanosi najviše štete dušama i osobnostima mladih ljudi. Jedan od načina na koji im se ovdje pokušava pomoći je i radna terapija. Voditelj je akademski kipar Toni Kozarić, koji pokušava preko umjetničkog izražavanja i strpljivog rada pri izradbi različitih umjetničkih predmeta, suvenira i mozaika, polako izgraditi i razrušeni unutarnji red i psihi bivših ovisnika. Jedan od novijih plodova ovoga rada je i veliki mozaik – Gospa s Isusom – smješten u kapelici Majčina sela. Nastao je po Tonijevoj ideji, uz zajednički jednomjesečni rad i nadograđivanje. Moglo bi se reći da mozaik preobražava prostor u kojem se nalazi, jer uvodi gledatelja-molitelja u beskrajni sklad plavetnila svemira. Pokazuje ono neznatno zemaljsko – grješno i ograničeno, poput razrušenih života momaka koji su živjeli bez Boga – i ono uzvišeno božansko – naše pravo poslanje da budemo klanjatelji Božje ljubavi koja nam se u Sinu daruje u komadiću hostije. Sklad slike na kojoj nam Gospa pruža Isusa, kao jedini put ozdravljenja i spasenja, govori tako jasno da je jedino Isusov put, put darivanja i žrtvovanja za druge, način da Bog u nama i po nama obnovi božanski red svemira.

Predstava u Vrtiću

Mašta je posebna karakteristika djece. Nažalost, danas se brojnim, već animiranim i izrađenim videosadržajima, djeci uskraćuje oblikovanje vlastite predodžbe određenog sadržaja koju su im nekad nudile knjige ili pričanje priča i bajki. Kako bi potaknuli dječju maštu i kreativnost, te razvoj stvaralaštva u svakidašnjem radu odgajatelja s djecom predškolske dobi, u Vrtiću je 17. ožujka ove godine upriličena interaktivna, lutkarsko-igrana predstava „Vilenjakovo ime“. Izvela ju je Jasna Held, članica u Hrvatskoj jedinstvenog kazališta pripovijedanja narodnih bajki i priča iz Dubrovnika.

Posjet mladih iz Zajednice Krvi Kristove djeci Majčina sela

Mladi iz Zajednice Krvi Kristove iz Zagreba i Splita 13. ožujka 2010. posjetili su Majčino selo. Željeli su našoj djeci pokazati mali dio svojih misijskih i molitvenih djelovanja, pa su im odigrali kratku predstavu iza koje su animirali djecu u pjevanju i plesu. Na kraju su sve „začinili“ vrećom punom slatkih darova. Priredba je govorila o tri instrumenta. Svaki za sebe pravio je samo buku, sve dok nije došla dirigentska palica koju su u poslušnosti započeli slušati. Tada je njihova glazba postala harmonična. Pouka: svatko je od nas bitan instrument u božanskoj glazbi života!

Najteža kazna

Stjepan Tomić

Umro neki carinik, koji se nije baš previše bojao Boga, ali jest ljudi pa im je vjerno bio na usluzi. Nije baš previše vjerovao ni u priče o raj i paklu, samo bi na najveće blagdane pokatkad, iz običaja, zalutao u crkvu, ali ponekad bi mu na um padala misao kako je neki Matej, također carinik, našao milost kod Boga pa je i on, za svaki slučaj, polagao nadu u taj primjer.

I tako se našao pred nebeskim vratima. Bila su neobična, potpuno drugačija od tradicionalnih priča, ali ipak tu je bilo sve kako se pripovijedalo. Pred vratima sjedi sveti Petar, a njemu zdesna anđeo s vagonom, na kojoj su već bila postavljena njegova djela. Kad ugleda kako je vaga obilno pretegnula ulijevo, zahvati ga tako silan strah da htjede pobjeći, ali ga za crno-bijelu haljinu zgrabi sveti Petar i reče mu:

– Čekaj! U kraljevstvo nebesko svako ne ćeš, ali vječni život još nije zatvoren za tebe. Nažalost, ni nebeska evidencija nije uvijek najažurnija. Prisjeti se! Možda nam je promaklo koje tvoje dobro djelo!

Carinik se naprezao, ali nije se ničega sjetio. Petar ga tada pogleda zamišljeno, pa reče:

– Gledaj. Kad anđeo podigne onu ružnu stvar s udovicom, vaga se izravna. Što se zapravo tada dogodilo?

Carinik se opet nije ničega sjećao.

– Zar si zaboravio ženu što se vraćala iz inozemstva i nosila sa sobom neke stare stvari, a ti si je ne samo izmučio nego joj i carinu naplatio na neku prastaru peglu?

– Ah, to – sjeti se. – Pa mislim da tada baš i nisam bio zao koliko sam kanio. Njezin sin me je izvrijeđao kao nitko ni prije ni poslije, ali sam se svladao i strogo se držao propisa.

– E to je novost. Ovdje je zapisano samo to da si bio nepošten prema udovici.

– Zar je bila udovica? – iskreno se začudi carinik.

– Pa sad, dobrih djela nemaš, samo olakotne okolnosti.

Gleda Petar vagu pa carinika, a onda se zbunjeno počeo po glavi pa reče:

– Što ću s tobom, čovječe. Nisi ni za pakao, ni za raj, a čistilište je već prepuno. Kamo da te stavim?

– A Matej? – bubne carinik.

– Ah, još nisam sreo carinika koji se nije pozvao na Mateja. No dobro, neka ti bude: Na zemlji si služio na granici, pa hajde i sada neko vrijeme na granicu.

– Na granicu? – začudi se carinik. – Zar i u nebu postoji granica?

Ali sveti Petar, pljesnuvši rukama, samo reče:

– Sljedeći!

A carinik se istog trena nađe negdje gdje nije bilo ničega. Samo neko sivilo, oblaci, pustoš.

– Gdje sam! – viknu iz sve snage.

– Na granici! – odjeknu sa svih strana.

– Što je granica? – opet će carinik.

Ali više nije bilo nikakvog odgovora.

Carinik se spusti na meki oblačak i sjetivši se svoga zemaljskog posla pomisli kako bi ga bio bolje radio da je znao gdje će završiti, kad u taj čas odjeknu glas oko njega:

– Tako čini sada i bit ćeš spašen!

– Ali što? Kako? – zausti on.

No nitko mu više nije ništa odgovorio. Uzalud je vikao, molio i kumio. A vikao je dugo, toliko dugo da se od vike umorio, pa je legao i odspavao. Sanjao je da je na zemlji na svom radnom mjestu, ali putnici su samo neke stare žene, udovice koje pružaju suhe ruke prema njegovu vratu želeći ga zadaviti. Probudio se vrišteći da nije njihov.

Dan kao da se gubio, a noć spuštala. Osmljen u pustoši polumračja odluči pronaći nekoga ili nešto, bilo što samo da više nije sam. I zaputi se beskrajnim prostranstvima. Teturao je lijevo i desno, lutao dugo, čas se mračilo, čas opet odmračivalo. I strah i tjeskoba, i užas i žalost, ali i kajanje smjenjivali su se u njemu poput slučajno umontiranih idiličnih scena u neki horor.

I najednom snažno poželi da bude dan.

– Bože, daj da barem imam to, svjetlo.

I počeo lijeno svanjivati. A onda mu neki tihi glas šapnu:

– Kreni desno. Tamo je istok, početak svega.

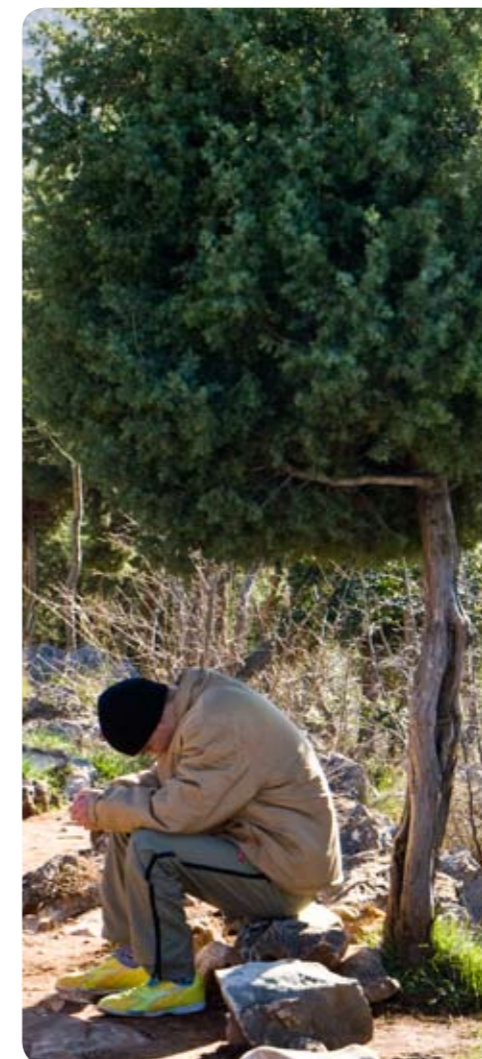
Hodao je dugo. Tko zna koliko. Vrijeme mu više nije ništa značilo. Sada je samo grozničavo slijedio nadu: početak svega. Nije se više ničemu čudio, ni ponekoj zvijezdi koja bi katkad zasvjetlucala na polumračnom svodu, ni rijetkim suhim grmovima koji su iznicali iz oblaka i nakon kratkog bljedog bljeska nestajali kao zvijezde padalice. Naprijed, naprijed, na početak, ponoviti život, sve je uzburkanije ponavljala njegova nutrina.

I kad mu se napokon učinilo da je vrijeme za odmor, ugleda u daljini nešto kao ljudsku priliku kako tetura prema njemu. Carinik živnu i potrči ususret neznanцу, ali prije nego što je uspio reći ijednu riječ, zaprepasti se. Ne, to nije bio čovjek nego kostur s tragovima kože, kao netko tko je ustao s polja mrtvacu. U prvi mah zahvati ga silan strah i okrenu se da pobjegne, ali tada zabugari neznanac:

– Čovječe! Gdje si dosad? Zar su zaboravili da ovdje stražarim od postanka svijeta? No, sad ću konačno doći pred Njegovo lice i odmoriti se...

Carinik se najednom nasmije kostima koje su govorile. Htjede im i sam nešto reći, ali se neznanac tako brzo gubio iz njegova vida da je nestao s horizonta dok je on smislio samo prvu riječ koju će mu uputiti.

I tada kao da počeo shvaćati. Najteža je kazna ne biti u Njegovoj blizini.

Preminuo veliki svjedok Međugorja

Msgr. dr. Kurt Knotzinger, koji je preminuo 7. ožujka 2010. u 83. godini života, bio je jedan od najistaknutijih predstavnika međugorskoga pokreta u Austriji. Hodočasnike je u Međugorje počeo pratiti već 1985. god. U brojnim predavanjima, tekstovima i knjigama ukazivao je na dar koji se kroz Gospina ukazanja nudi vjernicima. Redovito je pisao razmatranja vezana uz Gospine mjesečne poruke.

Svećeničko ređenje primio je 1953. u bečkoj katedrali. Doktorat iz znanosti postigao je 1961. na temu asketsko-mističkog tumačenja Pjesme nad Pjesmama. Bio je kapelan, župnik, duhovnik na bečkoj bogosloviji, profesor, bolnički kapelan. Ljeti 2003. godine, prigodom 50. obljetnice svećeničkoga ređenja, u jednom je razgovoru za časopis „Oase des Friedens“ izjavio sljedeće:

Prvi sam put došao u Međugorje 1. siječnja 1985. Prvo veliko iskustvo doživio sam pri jednom ukazanju. Kapelica je bila prepuna. Klečao sam pokraj oltara. Vidioci su mi bili nadohvat ruke. Neposredno ispred mene klečala je Vicka. Na njezinom se licu odražavala slava koju je gledala. Izraz njezina lica bio je preobražen, pun radosti, a ja sam pomislio: Majka Božja je doista ovdje –

ali ne samo zbog onoga što sam vidio, nego i zbog svojega unutarnjeg doživljaja. Kasnije sam saznao da su i drugi imali slično iskustvo o kojem su svjedočili. Među njima bio je čak i jedan muslimanski sufi. Za mene je to bila potvrda da se ne povodim za nekim svojim fantazijama. Mislim da sam u Međugorje došao vrlo trijezne glave.

Svoja sam iskustva opisao u svojoj prvoj knjizi o tom hodočasničkom mjestu „Odgovor na Međugorje“, koju sam dao na čitanje prof. Weismayeru, profesoru dogmatike na bečkom sveučilištu, koji je držao da je rukopis u redu, te kardinalu Königu, koji je izrazio želju da knjiga doživi veliku čitanost. Kasnije me je ohrabrivao u pisanju o Međugorju. Poslije toga hodočašća našao sam novi životni ritam o kojem prije nisam mogao ni sanjati.

Kada sam prvi puta susreo Mariju Pavlović – bilo je to na stepenicama pred Župnim uredom – upitao sam je što da kažem svojim učenicima u malom sjemeništu kada se vratim u Austriju. Mirno mi je odgovorila: „Neka čine ono što Gospa od svih ljudi traži: moliti, postiti, činiti mir.“ Budući da sam učitelj, imam naviku ispravljati ljude, pa sam dodao: „Misliš čuvati mir?“ Pogledala me je začuđeno i ponovila: „Ne, nego činiti mir!“ Doista sam se potrudio. Moliti je predivno, postiti nije preteško. Činiti mir – to čovjek mora pokušavati uvijek iznova. U ovo vrijeme svijetu nije ništa nužnije od ljudi koji žive mir. To sam pokušavao prenijeti i mladima u malom sjemeništu. Od tada svakoga dana molim cijelu kronicu, i to je predivno. Ima dana kada čovjek ima toliko posla da doista nije jednostavno, ali tada se sjetim onog što je govorio sveti Pavao: da se postom, noćnim bdijenjem i molitvom približava svom Gospodinu. Ovdje je riječ o pozivu Majke Božje i zato to rado činim. Najljepše svjedočanstvo koje sam ikada čuo dao mi je jedan šesnaestogodišnjak: „Nisam mogao ni sanjati da čovjek u molitvi može doživjeti toliku radost.“

Međugorje mi je dalo značajne poticaje. Poruke kažu da treba moliti srcem. Majci Božjoj ne moramo nabrajati svoje nakane. Ima još jedna poruka koja je za mene vrlo važna: Kada ste umorni, molite, i odmorit ćete se. Međugorski plodovi su veličanstveni. Tjedan dana prije pedesete obljetnice mojeg svećeničkog ređenja doživio sam mladu Misu jednoga svećenika koji je prvo zvanje poslije 150 godina u svojoj župi. On tvrdi da je njegovo zvanje plod Međugorja.

Gospine poruke su poziv da se živi Evanđelje, da se Evanđelje primjenjuje u životu. Zato poruke ponavljaju uvijek jedno te isto. Marija kaže: ja sam vaša majka i želim vas voditi Isusu. Kao majka, ona zna da djecu treba uvijek podsjećati nato da treba živjeti poruke. Kao svećenik, ne mogu reći da u svojoj župi uvijek govorim nešto novo. Ako je netko desetak godina župnik na jednome mjestu, sigurno je da se ponavlja! Jedna od najljepših međugorskih poruka je da je Gospa s nama, da nas prati s majčinskom ljubavlju. Ovdje zapravo nije riječ ni o Međugorju ni o Gospi. Riječ je o tome da trebamo ići prema Isusu, da trebamo slijediti Isusa, vratiti se Bogu. Gospa uvijek zahvaljuje onima koji čuju, prihvaćaju i primjenjuju njezine poruke. To bih rado rekao svima koje zanima Međugorje: sve što ovdje primamo ne smije ostati zakopano u zemlji, nego to trebamo primjenjivati u životu.

(Prevela Lidija Paris)

Crkva – Tijelo Kristovo, moje tijelo

Međugorski vidioci tvrde da je u jednom ukazanju Gospa plačući rekla: „Zaboravili ste Bibliju“! Listajmo zajedno Stari i Novi zavjet da bismo upoznali Oca, Sina i Duha Svetoga

Lidija Paris

Crkva je mistično Tijelo Kristovo

Crkva se nije rodila iz Isusovih povijedi. Crkva se nije rodila iz Isusovih čudesa. Crkva se nije rodila iz Isusovih razgovora s farizejima i pismoznancima niti iz njegovih rasprava s Velikim svećenikom i s Pilatom. Isus nas nije spasio svojim riječima nego svojom mukom i smrću. Crkva se rodila iz Isusove žrtve, iz probodena Isusova srca na križu. On Crkvu Božju steče krvlju svojom (Dj 20,28). Crkvu se ne može svesti ni na zdanja ni na instituciju ni na hijerarhiju, niti na mnoštvo Božjega naroda. Crkva nije izvan mene. Crkva je u meni i ja sam u Crkvi. Crkva je punina Onoga koji sve u svima ispunja (Ef 1,22-23). Crkva je mistično Tijelo Kristovo, Crkva je moje tijelo jer se po euharistiji koju blagujem, po Tijelu Kristovu koje primam u obliku kruha, moje fizičko tijelo – ćelija po ćelija – pretvara u Tijelo Kristovo, u Božje tijelo, u Božju nazočnost u svijetu.

Mi smo tijelo Kristovo, mi smo Crkva...

Svaki kršćanin po blagovanju euharistije postaje tijelo Kristovo, a svi zajedno čine Crkvu koja je tijelo Kristovo u svijetu. Vi ste tijelo Kristovo i, pojedinačno, udovi, naučava Pavao Korinćane (1 Kor 12,27), a Krist je Glava Tijela, Crkve (Kol 1,18). Krist je ljubio Crkvu i sebe je predao za nju (Ef 5,25), a za tu Crkvu – za to Tijelo – Pavao trpi u radosti dok u svom tijelu dopunjuje što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu (Kol 1,24). Prolazne i materijalne stvari su tek sjena onoga što dolazi, a zbiljnost jest – Tijelo Kristovo (Kol 2,17). Mi jesmo Tijelo Kristovo. Ja sam tijelo Kristovo, ja sam Cr-

kva... Gdje je biskup, tu je Crkva, kažu apostolski oci. Bez biskupa nema Crkve. Bez biskupa dolazi do rasula. „Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena ne će je nadvladati“, rekao je Isus Petru (Mt 16,18). Volimo vješati zastave Vatikana i papine slike, no je li to iz vremenitih interesa ili iz istinske duhovne i nadnaravne odanosti?

Lako je kritizirati, treba pridonijeti...

Crkva je obitelj. Samo je iznutra možemo doista ljubiti. Gledano izvana, možemo bez kraja i konca kritizirati, nalaziti zamjerke, ali iznutra znamo da je to patničko, hodočasničko i proslavljeno Tijelo Kristovo. Mogu li se ljutiti na Crkvu a ne ljutiti se na samoga sebe? Mogu li biti nezadovoljan Crkvom a ne biti nezadovoljan samim sobom? Zar Crkvu Božju prezirete i postidujete? pita Pavao (1 Kor 11,17-22). Zar sami sebe preziremo i postidujemo? Crkva je moja duhovna obitelj i ako je tako doživljam, neću je ljubiti samo na emotivan način - prihvaćati kada mi odgovara i koristi, odbacivati kada mi ne odgovara i ne koristi. Ako je Crkva u meni, ako sam ja Crkva, prirodno je da se upitam: Što sam učinio za Crkvu? Kako doprinosim Crkvi? Lako je kritizirati, treba pridonijeti... „Draga djeco! Danas vas želim pozvati na rad u Crkvi... Znam, draga djeco, da možete, a ne želite zato što se osjećate malim i poniznim u ovim stvarima. Trebate biti odvažni i malim cvjetićima pridonositi Crkvi i Isusu, da bi mogli svi biti zadovoljni!“ (31. listopada 1985.).

Tko ima uho, nek poslušaj što Duh govori crkvama! (Otk 2,7)

Ovi tekstovi žele biti poticaj na čitanje Knjige nad knjigama. Bit će vam od istinske duhovne koristi samo ako budete prigrlili Bibliju i uronili u odlomke koji su ovdje navedeni, ako budete tražili dublje i dalje, i ako budete provodili mnogo, mnogo više vremena s Biblijom nego s ovim skromnim predloškom koji držite u ruci. Božja je riječ živa i djelotvorna (Heb 4,12). Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona u sebi, sama po sebi, ima snagu mijenjati nas.

Tekstovi iz ove rubrike uskoro će biti i u knjizi “S Marijom kroz Bibliju”.

Konačno u radosti Uskrsa

Dok je danas gledam, naviru mi sjećanja na njezin dolazak u zajednicu za žene u potrebi Majka Krispina u Međugorju. Kao živi mrtvac, sa svega 47 kg, u pratnji svoga oca, laganim koracima ušla je na vrata naše kuće. Visoka djevojka crnih očiju, izgubljena između stvarnosti i mašte... Pozdravim je, a moj se pogled nehotice zadržava na njezinim izbodenim venama koje je vješto prikrivala majicom. Otac, čovjek na rubu snaga, hvata se za nas kao za posljednju slamku spasa svoje kćeri. Ona je i danas u našoj kući, ali bez vidljivih tjelesnih ožiljaka zla droge. Tko je, zapravo, Ana? Ona će nam sama to reći.

Zabilježila s. Lidija Glavaš

Snimila Lidija Paris

Rođena sam u zdravoj, skladnoj obitelji. Majka domaćica, a otac, sportaš, mnogo je vremena provodio na nogometnim terenima kako bi meni i dvije godine mlađem bratu priuštio i više nego što nam je trebalo. Odrastali smo ne znajući kako je to ne imati ili ne dobiti ono što želiš. Bila sam ponos roditelja, njihova omiljena tema. Odlična učenica, sportašica. Pohađala sam sve izvanškolske aktivnosti i svugdje se pozitivno isticala. Bila sam puna sebe, sama sebi dovoljna, misleći kako sam sve to ja postigla. Nikada nisam bila zadovoljna onim što sam imala, uvijek sam tražila više. Prazninu koju sam osjećala još kao djevojčice ispunjavala sam sitnim lažima i nestašlucima. A kako sam odrastala, to je bilo sve ozbiljnije. Roditelji su mi ukazivali na pogreške, ali se ja nisam dala smesti. Počelo je s cigaretama, izlascima, prvom čašicom alkohola, prvim jointom. Moji su noćni izlasci bili sve duži, moji momci sve opasniji, moje prijateljice sve „lakše“... Ipak sam uspjela maturirati odličnim uspjehom i upisati fakultet. Ali to mi nije bio san.

Na krivom putu

Za moje odustajanje od fakulteta bilo je krivo sve, osim mene. Bio je to krivi fakul-

Tonula sam sve dublje, a droge mi je trebalo sve više. Moje je društvo već odavno bilo „na igli“. Naizgled, bili su sretni. Pa zašto i ja ne bih barem probala, mislila sam. I tako dođe početak moga kraja.

tet, krivo vrijeme, krivi grad, krivi prijatelji... Roditelji su bili razočarani. Moj me otac toliko volio da nikada nije podigao ruku na mene. Bez obzira na sve, nije me prepustio stihiji moga zla, nego me uspio zaposliti u jednoj dobrostojećoj hrvatskoj firmi. Radila sam u odjelu za marketing, u kojemu se vrtilo mnogo novca. No, družeći se s istim ljudima i zabavljajući se s jednim od onih „dobrih momaka“, počinila sam protuzakonito djelo... Uslijedio je otkaz i hodanje po sudovima. Progonili su me panika i strah od zatvora. Rješenje? Izmanipulirala sam svoga dečka, sadašnjeg muža, kako bih udajom i majčinstvom izbjegla kaznu dugoga zatvora. Rodila sam prekrasnog sina. Bila sam zadovoljna. Sve sam ih prevarila, razmišljala sam. A zapravo sam sama bila prevarena. Jer heroin je ušao u moj život. On je bio moja snaga, utjeha, nadomjestak za ljubav i vjernost mužu, kojega nisam iskreno voljela. Istina, dobila sam manju kaznu zatvora. A u zatvoru sam naučila i ono što nisam znala. Heroina bijaše ko u priči... Po izlasku iz zatvora moj je život vratolomno jurio prema dnu. Sve što sam imala davala sam za heroin. A novca sam imala i više nego dovoljno, jer mi je suprug radio u inozemstvu. Slao je meni i našem sinu...

Tonula sam sve dublje, a droge mi je trebalo sve više. Moje je društvo već odavno bilo „na igli“. Naizgled, bili su sretni. Pa zašto i ja ne bih barem probala, mislila sam. I tako dođe početak moga kraja. Iгла! Bola sam se svakoga dana po nekoliko puta. Svejedno mi je bilo što ću se istom iglom ubosti i po deset puta i što su igle bile tako tupe. Heroin sam željela više od svega. Desna mi se ruka zatrovala, bila je natečena, modra. Obuzimao me strah od smrti kojoj sam gledala u oči. Vrtjelo mi se, povraćala sam. One večeri legla sam pokraj sina u krevet gotovo sigurno da se više ne ću probuditi. Zagrlila sam ga i nježno ljubila, a on je raširio svoje ručice i mirno spavao na mojim grudima. Iskreno sam molila Boga da me ostavi na životu. Vapila sam: Ostavi me još živu! Sačuvaj me, Bože! Ne ću više. Obećavam ti! Ostavi me uz sina! Isuse! Isuse! Smiluj mi se!

Čudom preživjela

Ali kad sam se ujutro probudila, sve je bilo po starom. Dijete sam ostavila kod svoje majke i zadnjim sam novcem kupila heroin. Kao da je bio kraj. Ubosti se nisam mogla sama. Pomogao mi je jedan „prijatelj“. I dok sam gotovo umirala od zatrovanja krvi i gledala tu groznu ruku koja više nije mogla primiti ubod igle, pružila sam mu onu zdravu. Za trenutak je sve nestalo. K svijesti sam došla u groznici koja me tresla više dana. Li-

Teško je i zamisliti koliko sam radosna što nakon tolikih godina „prespavanosti“ zdravo hodam, gledam, osjećam, smijem se i veselim. Danas živim radost buđenja, svitanje novoga dana, toplinu sunca, hladnoću bure... Osjećam život koji mi Bog daje, ljepotu, snagu, neopisivu zahvalnost.

ječnik mi je dao jake injekcije i antibiotike rekavši da sam čudom ovo preživjela...

Oh, Bože, jedna Badnja večer! Muž je stigao iz inozemstva. U našoj se kući okupilo cijelo društvo. Toliko smo pretjerali s heroinom da smo se vjerojatno još prije ponoći svi onesvijestili. Probudio me je plač djeteta. Moj sin Ivan hodao je između nas kao između mrtvaca. Gospe moja, što li je moje dijete tada u svojoj glavici mislilo?! Pridigla sam se i shvatila da ležim na podu pokraj peći, malo dalje moj muž, za stolom je spavao neki neznanac, na dvosjedu još dvoje...

Pokušaja skidanja s droge bilo je mnogo, pa i u „Reto-centru“ u Španjolskoj. Iako sam apstinirala nekoliko mjeseci, znala sam da je samo pitanje dana kad će mi uvečer na vrata pozvoniti „stari prijatelj“ i počastiti me. Tako je i bilo.

Nakon što sam rodila blizanke, umjesto da se radujem, bila sam na dnu dna, samouništena. Roditelji su mi bili na rubu snaga. Prestali su razmišljati srcem i gledati me sa suosjećanjem. Uzeli su mi djecu, kuću, praktično su me istjerali van jer su shvatili da je to jednom ovisniku jedina pomoć. Otac se odlučio na posljednji korak – dovesti me u zajednicu Majka Krispina u Međugorju. Htjedoh se tada pozdraviti s majkom, a ona me u svom jadu, umjesto pozdrava, gurnu od sebe. To mi bijaše preteško. Ali, blagoslovljen bijaše taj dan. Hvala ti, majko, što si imala snage to mi napraviti, probuditi me iz ništavila. Hvala ti što si tada uspjela stisnuti svoje srce...

Dragi Bog čuo je moje vapaje

Nakon ulaska u zajednicu Majka Krispina počela sam shvaćati kako moj najveći problem nije heroin. Problem je bio u meni, u mome tvrdom srcu, u mojoj oholosti, u mome obamrlom duhu... Došavši u ovu zajednicu, prvi sam put u životu bila svjesna da mi netko uistinu želi pomoći i da za tu pomoć ne traži ništa zauzvrat. Sestre oko mene – kako se međusobno nazivamo – pune su ljubavi, razumijevanja i strpljenja. Znam da je dragi Bog čuo i onaj moj vapaj kad sam ga, drogirana, zazivala. Njegov se pogled zadržao na meni, tako jadnoj i shrvanoj. Bog misli na mene, u sebi sam ponavljala. To moje uvjerenje osnažio je i ovaj događaj. Naime, prije ulaska u ovu zajednicu liječnik mi je rekao da imam karcinom grlića maternice. Sestre su odmah reagirale i učinile da se hitno operiram. Bogu hvala, danas sam fizički potpuno zdrava osoba. U ovoj sam zajednici naučila da je Isus uvijek nazočan. Naši su molitveni susreti istinski susreti s Bogom živim, koji nas voli, koji nas poučava da u poniznosti srca otkrijemo svoje slabosti i silnu ljubav njegovu. Kad učinim nešto lijepo, kad živim u istini i za istinu, kad radosno podnesem patnju za nešto dobro, uvijek u srcu osjetim mir i sigurnost. Osjetim toplinu i radost za kojom sam tragala od djetinjstva. Taj osjećaj i ta ljepota jači su od bilo koje droge koju sam uzivala. To je, zasigurno, ono za čim sam cijeloga života čeznula i što sam, nažalost, na pogrešnom mjestu tražila.

Da nisam došla u zajednicu Majka Krispina, moje bi snage dokrajčio heroin, a karcinom bi mi dosudio smrt. Ovdje sam shvatila da dragi Bog ima svoj plan, koji je drukčiji od moga. S punim sam se povjerenjem bacila u more njegove bezgranične ljubavi. Uz mene je zajednica koja me neprestano hrabri. I moja djeca. Dok danas ljubim svoje curice, moje se srca sagiba da u duhu poljubim svoga sina, koji je kod mojih roditelja. Unatoč svemu, kad se susretnemo on mi šapće: Mama, ja te volim!

Teško je i zamisliti koliko sam radosna što nakon tolikih godina „prespavanosti“ zdravo hodam, gledam, osjećam, smijem se i veselim. Danas živim radost buđenja, svitanje novoga dana, toplinu sunca, hladnoću bure... Osjećam život koji mi Bog daje, ljepotu, snagu, neopisivu zahvalnost. Oh, kako je lijepo ponovno biti među živima! Konačno radosno živim vjeru Uskrsa!

Isus je svojom mukom i uskrsnućem pobijedio svaku patnju, bol, snagu droge, besmisao i umiranje u zlu. Dao je novi život. Toga je danas naša Ana itekako svjesna. Aleluja!

Gospa je u Međugorju pokrenula novu evangelizaciju Europe

Nakon što je Ivan Pavao II. 1979. godine bio izabran za papu, prvo putovanje vodilo ga je u Poljsku, u Novu Hutu, i tamo je rekao: „U novim vremenima Evanđelje treba naviještati na novi način“... Nekoliko godina kasnije dogodilo se Međugorje u zemlji gdje je vladao komunistički režim. Gospa je ozbiljno shvatila Papine riječi i ovdje je započela novu evangelizaciju Europe.

Gianni Costorani

Krist je uskrsnuo! To je uzvik Marije Magdalene koji je probudio prestrašene apostole u uskrsno jutro. Djela apostolska kažu da su bili strahovito prestrašeni. Taj uzvik Marije Magdalene probudio je njihova srca. Jedan svetac na Istoku, u Rusiji, zove se sveti Serafin Sarovski, bio je pustinjač i mnogi su k njemu dolazili po savjet. Smatrali su ga svecem. Priča se da bi one, koji su dolazili k njemu po savjet i po posebne milosti, on izdaleka vidio kako dolaze, pa bi izlazio iz svoje pustinjačke kućice i govorio: „Radosti moja, Krist je uskrsnuo!“ Na taj su se uzvik događala ozdravljenja, oslobođenja, čudesa... Ljudi bi zaboravili što su zapravo htjeli od njega. U Međugorju, mi smo kao u Gornjoj odaji s Marijom u molitvi. I mi želimo uzviknuti, navijestiti: „Krist je uskrsnuo!“

Međugorska milost ne smije ostati uzaludna

Ja pripadam duhovnoj obitelji oca Daniela Angea koja se zove „Mladost-Svjetlost“. U Italiji smo otvorili jednu školu evangelizacije pod imenom „Čuvari uskrsnjega jutra“. Ta škola postoji već nekoliko godina. Ivan Pavao II. započeo je svoju službu riječima: „Ne bojte se, otvorite širom vrata Kristu!“ Pozvao je mlade da budu svjedoci, rekao im je: „Ne bojte se!“ Kada je 1979. godine bio izabran za papu, prvo putovanje vodilo ga je u Poljsku, u Novu Hutu, i tamo je rekao: „U novim vremenima Evanđelje treba naviještati na novi način“, i tako je krenula nova evangelizacija! Nekoliko godina kasnije dogodilo se Međugorje u zemlji gdje je vladao komunistički režim. Gospa je ozbiljno shvatila Papine riječi i ovdje je započela novu evangelizaciju Europe. Nevjerojatno je vidjeti koliko je mladih tijekom svih ovih godina ovdje susrelo Isusa. Milijuni ljudi! Ta milost ne smije ostati uzaludna. Treba odgovoriti na Papin

poziv. Tijekom cijele svoje službe on nikada nije prestajao govoriti o novoj evangelizaciji. Ta nova evangelizacija počinje molitvom, kontemplacijom. Priča se da je jedan svećenik, Papin prijatelj, noću ušao u kapelicu u Vatikanu i vidio Papu kako leži na zemlji s rukama raširenim u obliku križa, a iznad njega bila je velika svjetlost. Nije ništa rekao, samo je otišao. Ujutro je upitao: „Sveci, vi molite i noću?“ Papa mu je odgovorio: „Kada bi ti vidio što ja vidim i kada bi ti znao što ja znam, i ti bi molio dan i noć.“ Papa nas potiče.

Molitvu i poslanje ne može se odvojiti

Međugorje je nevjerojatno mjesto kontemplacije, u Međugorju ima toliko molitve, no tog Isusa kojega smo susreli ovdje moramo nositi u cijeli svijet. Molitva je poslanje.

Molitvu i poslanje ne može se odvojiti. Pavao VI. je govorio: „Tko je susreo Krista u Crkvi ne može ne naviještati ga.“ Ako želiš znati jesi li susreo Gospodina, znat ćeš ako ga počneš naviještati drugima. U Evanđelju, Samaritanka susreće Isusa i odmah ide naviještati. Marija Magdalena susreće Isusa i odmah ide naviještati. To je kao kad se čovjek zaljubi. Odmah kaže prijateljima, jer se ljubav ne može zadržati. „Evangelizirati znači iščupati duše iz ruku demona“, tako je govorila sveta Katarina Sijenska. Majka Terezija je govorila da evangelizirati znači imati Isusa u srcu i nositi ga drugima. Sveta Marija Magdalena de Pazzi iz Firence bila je karmelićanka, mističarka. Noću u tri sata budila bi svoje sestre, doslovno ih izbacivala iz kreveta i govorila: „Dođite ljubiti Ljubav, Ljubav nije ljubljena!“ To su sveci koji su zaljublje-

Foto Dani

Foto Dani

ni u Boga! I mi, poput tih svetaca, trebamo odgovoriti na poziv koji nam Bog upućuje danas. Ne možemo šutjeti. Šutjeti, govorio je Pavao VI., znači biti suučesnik zla koje se čini. Ima jedan veliki svjedok istine u Evanđelju. To je Ivan Krstitelj. On je vikao istinu. Rekao je Herodu: „Ovu ženu ne možeš uzeti za ženu, ona je žena tvog brata. Ne možeš.“ Za to je dao svoju glavu.

Traže se lagane postrojbe

Danas trebamo hrabre svjedoke Evanđelja, apostole koji su zaljubljeni u Isusa. Isus od nas traži da budemo novi apostoli posljednjih vremena. Grignon de Montfort, koji je napisao „Istinsku pobožnost prema Mariji“, djelo kojim se hranio i papa Ivan Pavao II., rekao je da su apostoli posljednjih vremena oni u kojima gori vatra. Rekao je da su potrebne lagane postrojbe, da se traže ljudi koji će se razletjeti na sve strane nošeni dahom Duha Svetoga, ljudi koji su uvijek spremni trčati i trpjeti. Oni idu posvuda noseći svetu zapaljenu baklju, sveto Evanđelje na usnama, da osvijetle tamu svijeta. Posvuda gdje idu, oni će gaziti glavu stare Zmije, propovijedati snažno poput vjetrova, i tamo gdje propovijedaju, probuditi sve duše. Bog će im dati svoju riječ, svoja usta, svoju mudrost kojoj se ne će moći suprotstaviti nijedan neprijatelj. Montfort zaključuje: „Pošalji tu vatru na zemlju, stvori gorljive svećenike koji će svojim poslanjem obnoviti lice zemlje.“

Kako objasniti pankeru što je Spasenje?

Škola nove evangelizacije „Čuvari uskrsnjega jutra“ već nekoliko godina pokušava odgovoriti na ovaj poziv. Evangeliziramo na ulici, na plažama, u diskotekama. Sjećam se jednoga događaja od prije nekoliko godina. Bilo je to u Italiji, blizu Riminija. Bilo je dva sata noću, mnogi su mladi bezglavo hodali ulicama. Tražili su sreću gdje je nema: u seksu, u uspjehu, u novcu. Sv. Augustin je još davno bio rekao: „Tebe, Stvoritelja, tražio sam u stvarnjima.“ Svi mi to radimo. Umjesto da tražimo radost u Gospodinu, tražimo je negdje drugdje. Ono što nalazimo ne taži našu žed, ne donosi radost našem srcu... Te sam noći bio susreo jednoga mladića, pankera s narančastom irokezicom. Ušao je u crkvu. Pozdravio sam ga. Rekao sam mu da ima lijepu frizuru, i tako smo počeli razgovarati. Ispričao mi je sav svoj život, svoje patnje: rastavljeni roditelji, svaki je otišao na svoju stranu, a on je ostao sam. Rekao mi je: „Nisam ja zao. Ja zapravo nosim masku. Strahovito sam sâm.“ Rekao sam mu neka na komadiću papira napiše svoju molitvu, i odnijet ćemo je Isusu koji je bio izložen na oltaru. On je napisao svoju molitvu, otišli smo pred Isusa, molio sam za njega. Ovako smo molili: „Dođi Duše Sveti, dođi u moje srce, trebam te.“ Onda je on iz košarice ispred oltara izvukao jedan papirić na kojem je pisala jedna riječ iz Biblije. Njemu je došla riječ: „Bog se ne ljuti na tebe. Dao je svojega Sina za tvoje spasenje.“ Mladić je bio

oduševljen. „Bog se doista ne ljuti na mene?“ Rekao sam mu: „Jasno da ne, voli te onakvog kakav jesi.“ On me je upitao: „Što znači Spasenje?“ Objasniti pankeru u dva u noći što je Spasenje?... Bilo bi to dosta teško. Ja sam mu odgovorio protupitanjem: „Što po tvojem mišljenju znači Spasenje?“ On mi je dao divan odgovor: „Da mi Bog vrati radost!“ Rekao sam: „Bravo, to je pravi odgovor!“ Onda sam mu rekao: „Idemo sada po sakrament radosti. Sakrament kirurgije srca. Ispovijed.“ Danas toliki idu na raznorazne estetske operacije, ali najljepša kirurgija je kirurgija srca, ispovijed. Idite tom liječniku, tom kirurgu, Isusu. To je besplatno.

Naviještati Evanđelje: to je danas pitanje života i smrti

Taj mladić s narančastom irokezicom, s frizuroum poput pijetla, kleknuo je pred svećenika sa suzama u očima i rekao je: „Oče, primite moju ispovijed.“ I svećenik je bio ganut. Ispovjedio ga je. Stavio mu je stolu na ramena kao izgubljenom sinu. Taj je momak potpuno promijenio svoj život, počeo je novi život, zato je bitno naviještati Evanđelje, ići po cestama, po plažama, po diskotekama, po zatvorima. Posvuda. Bitno je naviještati Evanđelje, to je danas pitanje života i smrti. Toliki mladi si danas oduzimaju život jer su sami, očajni. Veliku odgovornost imamo upravo mi koji imamo puninu života i radosti. „Jao meni“, govorio je Pavao, „ako ne naviještam Evanđelje!“

(Priredila i prevela Lidija Paris)

Uskrsnu kako reče

fra Mario Knezović

U trenutcima životnih poteškoća čovjek često živi i od kojekakvih obećanja. Obećanja da će sve biti dobro, da će doći do promjena u društvu, da će se zdravije popraviti, da će se neke želje ispuniti – naša su svagdašnjica. Na sve strane pršte obećanja. Nažalost, ona su ponajčešće lažna, bez pokrića, često i namjerno obmanjujuća. Čovjek je voljan mnogo obećati, ali ograničen je i nemoćan to i izvršiti. Stoga je bitno zapitati se od kakvih i od čijih obećanja živimo od danas do sutra. Na taj upit treba znati odgovor, jer neizvršena obećanja vode u očaj i onesposobljuju osobu za nadu i novi početak.

U Bibliji također nalazimo bezbroj obećanja. No, ta je obećanja izgovorio Svemoguć, Bog, koji je u mogućnosti učiniti obećano. Tako, primjerice, Abrahamu Bog obećava potomstvo, Mojsiju zaštitu i vodstvo, Šimunu obećava da ne će umrijeti dok ne vidi Sina Božjega, a Izraelu zemlju kojom teče med i mlijeko. Najzad, Bog objavljuje dolazak obećanoga Mesije. Ta nada utemeljena na Božjem obećanju vodila je i držala narod na putu ostvarenja vječnih ideala. Zato je bitno živjeti od Božjih, a ne od ljudskih obećanja.

Za povjerenje u Božja obećanja potrebna je vjera, a ne pitanje kako je to moguće. Čitamo u Svetom pismu kako je Bogu sve moguće. Samo naše takvo pitanje ispovijed je nevjere. Na neki način, Isusovi su učenici iskazali svoju nevjericu i gubitak nade onoga trenutka kad su se razbježali od Isusa na njegovu križnom putu misleći kako je s tim događajem sve gotovo. Pitamo se, kako je moguće da su smetnuli s uma i istjerali iz srca Isusovo obećanje da će nakon tri dana uskrsnuti. Potvrdu nevjere i nepouzdanja u Božja obećanja izgovaraju učenici na putu u Emaus, usklikom: „A mi se nadamo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela“ (Lk 24, 21). To je razgovor ljudski, to su misli ovoga svijeta.

Zato je uskrsno jutro prigoda provjere naše vjere, u kontekstu našega stvarnog povjerenja u ono što nam Bog nudi i obećava. Bog nam jamči život vječni. Taj život ne ćemo zadobiti uzdajući se da će nam ljudi, društvo, politika ili bilo tko drugi donijeti rješenje svih nedaća već ovdje na zemlji. Na zemlji smo prolaznici i putnici. Na zemlji smo, poput Isusa, na križnome putu, gdje ostajemo sami, udarani, obarani i neshvaćeni. Tada nas snaga vjere treba vući naprijed, rušeći svu logiku zemaljskih uspjeha, priznanja, zasluga i vrjednovanja. Isus svoje obećanje izvršava svakoga trenutka kad na njegovu uputu stupimo u stav djelovanja, a ne samo slušanja. Ljudska obećanja neka nas ne razočaraju, neka nam budu poticaj da svu svoju brigu, svoj život, povjerimo Gospodinu.

Božja pitanja čovjeku

Što ti je u ruci?

fra Iko Skoko

U povijesnom sjećanju židovskoga naroda prikazuje se Mojsije (hebr. mōšeh, egip. Mšj: rođiti, tj. sin nepoznata oca) kao: Božji suradnik u spašavanju Izraela iz egipatskog ropstva, vođa Izraelaca kroz pustinju, posrednik Božje objave na Sinaju, zakonodavac, prvi i najveći prorok, zagovornik i pomiratelj među plemenima i narodom. Mojsije je rođen u Levijevu plemenu u Egiptu, upravo u ono vrijeme kad je faraon od straha zabranio život muškoj djeci u izraelskom narodu. Otac mu bijaše Amram (veliki narod), koji je uzeo za ženu svoju tetu Johebedu (Bog je slavan). Egipćani, posebno za faraona Setija I. i Ramzesa II. (1290. – 1224. pr. Krista), odlučili su ubijati židovsku mušku djecu, te se tako zaštititi od njihova množenja. Zahvaljujući bogobojažnim roditeljima, majka ga je nakon porođaja krila tri mjeseca. Iako je odgojen na egipatskom dvoru, bio je svjestan da je Židov. Imao je osjećaj za pravednost. Zaštitio je jednoga svoga sunarodnjaka od Egipćanina. Kad je, međutim, htio unijeti pravednost u svoj narod, zaprijetila mu je životna opasnost upravo od sunarodnjaka. Pobjegao je pred faraonom u midjansku zemlju. I tu se pokazuje pravednim čovjekom koji traži pravednost ne samo za svoj narod, jer je zaštitio kćeri midjanskog svećenika Reuela/Jitra/Hobaba. Ženi se njegovom kćerkom Siporom. U braku je imao sinove Geršona i Eliezera. Novi preokret u njegovu životu, novo iskustvo s Bogom što se dogodilo za vrijeme ispaše stada njegova tasta, nije utjecalo samo na njega i Židove, nego na velik dio povijesti čovječanstva. Mojsije je susreo Boga na brdu Horebu. Bog mu se objavljuje kao Bog povijesti njegovih predaka Abrahama, Izaka i Jakova i njegova naroda. Poziva ga da izvede svoj narod iz egipatskog ropstva. Mojsije je trebao prenijeti poruku egipatskom kralju zašto trebaju izići iz Egipta: “Objavio nam se Jahve, Bog Hebreja. Pusti nas da odemo tri dana

hoda u pustinju, da ondje prinosimo žrtvu Jahvi, Bogu svojemu” (Izl 3,18-19).

Mojsije dvoji. Zanima ga što će učiniti ako mu ne povjeruju. Bog ga pita: “Što ti je u ruci?” (Post 4,2). Mojsije odgovori: štap. Na Božji nagovor baci ga na zemlju i štap se odmah pretvori u zmiju. Zatim zmiju ponovno pretvori u štap. Još nekim znamenjima htio je Bog ohrabriti Mojsija.

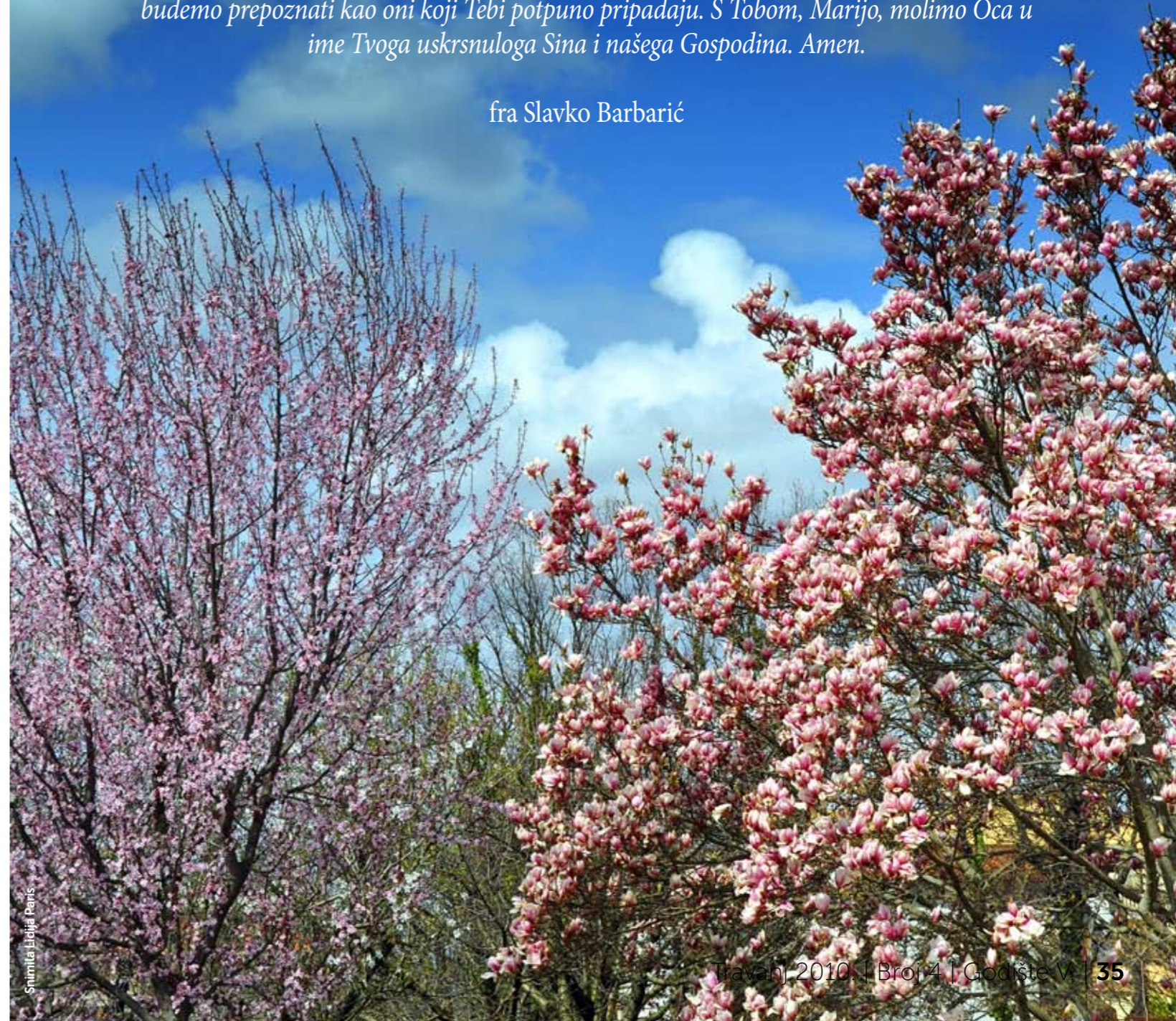
Mojsije, međutim, i dalje misli da nije dostojan i sposoban učiniti to veliko djelo, zato traži da Bog povjeri tu misiju nekomu drugom (usp. Izl 4,13). Pita za Božje ime, hoće znati njegov identitet i kako će ga predstaviti narodu, da bi ga narod mogao pojmiti i zazivati. Bog se predstavlja “Ja sam koji jesam” ili “Ja jesam”, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljev. Kad je nakon više pokušaja uspio “uvjeriti” Boga kako je nesposoban i nevješt u govoru, Bog mu daje moć da čini znamenja i daje mu pomoćnika koji će biti glasnogovornik. Službu možda prvoga glasnogovornika u povijesti dobio je njegov brat Aron. Unatoč “nerječitosti, sporosti u govoru i teškom jeziku” Mojsije je postao veliki govornik i imao je moć činiti nesvagdašnja znamenja, u kojima su ljudi vidjeli čuda učinjena s Božjom moći (usp. Izl 3). Nakon velikih znamenja, faraon (pretpostavlja se faraon-graditelj Ramzes II. oko 1250. pr. Krista) je pristao da Mojsije izvede narod. Nakon tri mjeseca, stigli su u pustinju kroz koju su putovali četrdeset godina do obećane zemlje Kanaana. Bog je više puta kroz pustinju hrabrio Mojsija i njegov narod. Posebno je hrabrio Mojsija pred bitku s kraljem Ogom, riječima: “Ne boj ga se!” (Br 21,34). Mojsiju nije bilo dopušteno ući u obećanu zemlju. Nakon što je blagoslovio narod u Moabu, uspeo se na goru Nebo. S vrha Pisce ugledao je obećanu zemlju i tu preminuo (usp. Pnz 34,1-12). Mojsije je za Židove Božji posrednik, veliki prorok, zakonodavac, utemeljitelj nacionalne i duhovne svijesti.

Pošalji nam, Oče, Duha Svetoga svojega

Pošalji nam, Oče, Duha Svetoga svojega, neka nas svojim svjetlom obasja i obdari svojom snagom da nadvladamo svaku udaljenost i prijeđemo iz smrti u život, iz razdvojenosti u jedinstvo, iz tame u svjetlo, iz nemira u mir, iz tišine grobne u gromoglasno pobjedno slavlje, iz žalosti u radost.

Marijo, Ti si uživala blizinu svoga Sina i prva doživjela radost uskrsnuća. Ni smrt Njegova nije ugrozila Tvoju blizinu Njemu. Neka nam Tvoj zagovor pomogne da se Tvoja majčinska želja ostvari u nama i po nama u našim obiteljima, u Crkvi i u svijetu. Pomozi nam da budemo prepoznati kao oni koji Tebi potpuno pripadaju. S Tobom, Marijo, molimo Oca u ime Tvoga uskrsnuloga Sina i našega Gospodina. Amen.

fra Slavko Barbarić

Gospina ukazanja u Brau (Cuneo, Italija)

Predaja govori o čudu koje se dogodilo 29. prosinca 1336. Toga se dana Gospa ukazala i od dvojice nasilnika zaštitila Egidiju Mathis, mladu trudnu ženu koja je trebala uskoro roditi.

fra Karlo Lovrić

Gradić Bra nalazi se na talijanskom sjeverozapadu, blizu Torina i treći je grad po veličini u provinciji Cuneo. Ima oko 30.000 stanovnika.

U gradu se nalazi staro svetište u baroknom stilu, podignuto na mjestu gdje je stajala kapelica na spomen čuda koje se dogodilo u 14. stoljeću. U unutrašnjosti crkve, u bočnoj kapeli, čuva se Gospin kip – Madonna dei Fiori – koji se nosi u procesiji na Malu Gospu. Godine 1933. započeta je gradnja novog svetišta, koje još nije dovršeno.

Između staroga i novoga svetišta Madonna dei Fiori u Brau, na kraju dugoga drvoreda brijestova i platana, nalazi se vrt divlje trnja koje svake godine cvate i usred ciće zime.

Nemilosrdni pljačkaši

Predaja govori o čudu koje se dogodilo 29. prosinca 1336. godine. Toga se dana Gospa ukazala i od dvojice nasilnika zaštitila Egidiju Mathis, mladu trudnu ženu koja je uskoro trebala roditi.

Napasnici su pripadali plaćeničkim četama koje su u prvoj polovici 14. stoljeća puštošile pokrajinom Piemont. Riječ je o dvojici stranih satnika – plaćenika: Nijemcu i Englezu. Oni su se natjecali tko će počinuti više zla u tom kraju i tko će biti okrutniji... Nemilosrdno su pljačkali seljačke kuće, ucjenjivali ljude na svakom koraku, dječake odvodili i vježbali ih u razbojstvu (kao što su nekada Turci oduzimali hrvatsku djecu i odgajali ih za janjičare), a s djevojkama činili takve gnusobe da su one poslije oplakivale svoju prošlost.

Egidija je običavala svakoga dana u predvečerje nositi mlijeko i jaja jednoj dobro stojećoj obitelji u okolici. Morala je prolaziti pokraj straže plaćeničkih četa, jer nije bilo drugoga puta. Dok je prolazila, morala je slušati nepristojne riječi i šale na svoj račun, ali je u trku, kao da ih nije ni čula, prolazila pokraj njih. Budući da je ovaj dvojac bio vrlo znatiželjan i dobro je proučio kojim se putem kretala Egidija, odlučio se na gnu-

san razvratni čin: oskrnaviti mladu trudnu ženu. Vrijeme je bilo pomalo teško i maglovito, a ova dvojica nasilnika sakrila su se iza grma koji je rastao pokraj puta kojim je trebala proći mlada trudnica. Poslije kratkoga vremena čuo se žamor i došaptavanje.

– Evo je, dolazi!

– Ti je zgrabi, a ja ću...

– Bacili smo kocku jutros, pa koga zapadne, dakle...

Budući da je bilo vrlo hladno, pokušala je od hladnoće zaštititi dijete držeći ga među rukama, i tada joj se ponovno približi Gospođa. Pružajući joj bijele povoje, hrabrila ju je da pokrije dijete. Egidija je uzela povoje i povila svoje novorođenče. Gledajući unaokolo, primijetila je da je trnje oko nje čudesno procvjetalo, a njezina spasiteljica stajala je usred njega.

– Ne može biti za sve! – čuo se smijeh i vulgarno izmjenjivanje riječi.

Trnje čudesno procvjetalo

Stup se nalazio u blizini, a jedan od dvojice nasilnika stajao je u njegovoj blizini. Egidija se, pjevušeći ispod glasa, približavala sve više i više, razmišljajući možda i o skorom majčinstvu. I onda, odjednom je oko vrata osjetila dvije „željezne“ ruke, a kroz raščupanu bradu iscerilo joj se jedno užasno lice. Pa jedan prigušeni krik, nasilan stisak, žestoko privijanje i Egidija je sklopljenih ruku pala pred stup, gdje je bila oslikana Gospa u bizantskom stilu, ali na jedan posve naivan način.

– Marijo, Presveta Djevice, pomaži, pomaži! – zapomagala je Egidija.

– Pusti Madonnu (Gospu), ja sada na te mislim, ljepotice! – vikao je nasilnik, a ruke su mu bile pripravne još jače stegnute ženu. I tada se događa čudo. Odjednom je Velika svjetlost obasjala suhi grm. I odjednom je bio sav rascvjetan. Stup se našao u sjajnim zrakama koje su se spuštale s neba. Nasilnici, silno prestrašeni, pobjegli su prema stražarskom mjestu a da Egidiji nisu učinili što su u svom zlom srcu namjeravali. Egidija se osvijestila: našla se pred Gospođom koja je bila sva u svjetlu i tješila je. U niši stupa nije više bilo bizantske slike. Domalo je otišla i Gospođa, ali je sve naokolo bilo u divnom cvijetu, kao da nije bila zimska prosinačka večer.

Egidija je Gospođu, prije nego li je nestala, htjela nešto upitati, ali su je preduhitrili

Egidija Mathis vratila se kući i svima ispričala što joj se dogodilo, a mjesni župnik protumačio je taj sretno završeni događaj kao Gospino ukazanje. Trnje oko stupa bilo je još uvijek rascvjetano, što je bio dokaz da žena nije sanjala nego je to stvarno doživjela.

iznenadni trudovi pa se sklonila malo podalje među trnje, gdje je rodila. Budući da je bilo vrlo hladno, pokušala je od hladnoće zaštititi dijete držeći ga među rukama, i tada joj se ponovno približi Gospođa. Pružajući joj bijele povoje, hrabrila ju je da pokrije dijete. Egidija je uzela povoje i povila svoje novorođenče. Gledajući unaokolo, primijetila je da je trnje oko nje čudesno procvjetalo, a njezina spasiteljica stajala je usred njega.

Tada je shvatila da to nije bila neka slučajna prolaznica, nego sama Gospa.

Egidija Mathis vratila se kući i svima ispričala što joj se dogodilo, a mjesni župnik protumačio je taj sretno završeni događaj kao

Gospino ukazanje. Trnje oko stupa bilo je još uvijek rascvjetano, što je bio dokaz da žena nije sanjala nego je to stvarno doživjela.

Jedna godina bez čuda

Od toga dana te daleke godine svake se zime ponavlja tajanstveno cvjetanje Gospina trnja.

Jedina godina kada se čudo nije dogodilo bila je 1877. O tome piše Luigi Collino: U najhladnijem mjesecu, prosincu, oko slike Čudesne Madone cvjetaju posvećeni grmovi.

To izuzetno cvjetanje je upravo tu da uvijek pobožnog hodočasnika da izgovori jednu molitvicu i od Boga zatraži milost. Doista,

Svetište je nastalo na zimskom čudu i brojni su hodočasnici i molitelji svakoga dana oko male ograde gdje se podiže lijepa mramorna Madona između čudesnog grmlja. Prošao je onaj prosinac bez ijednog pupoljka, tako i siječanj 1878., a grmlje je ostalo golo. Počela je i veljača, a među vjernicima u mjestu Brau zavladao je strah da bi se uskoro moglo dogoditi nešto strašno.

“Možda smo mnogo sagriješili”, govorili su oni koji su suviše opteretili svoju savjest. “Gospa nas više ne štiti”, jadikovale su pobožne žene koje su običavale svakodnevno hodočastiti u to Svetište cvijeća.

Ali u zoru 20. veljače 1878. čudesno cvjetanje prekrilo je sveti grm. U isto vrijeme u Rimu su kardinali, njih 61, već 18 dana u konklavama da bi izabrali novoga papu. Izabran je Gioacchin Peci s 48 glasova i uzeo ime Leon XIII. Gospa od Cvijeća potvrdila je taj izbor.

Pučka pobožnost koja se brzo razvijala oko mjesta čudesnog događaja potakla je izgradnju dvaju svetišta, jedno pokraj drugoga.

Hajdemo mi ruku pod ruku

Tamo onih ratnih godina, nedavnih, njih su tapšali po ramenima, naizgled im se divili. A oni su s užitkom u odori šetali ulicama svoga mjesta. Nakon toga svatko je odlazio u svoj svijet, zavjetrinu i borbenu crtu. Danas su druga vremena. Slobodni smo i oni s prve crte su... Da, eno ih na osmrtnicama, bez posla, po tamnicama, eno ih... u nekim javnim glasilima koja su barem trenutno časna pa im daju prostora izreći svoju muku. Rijetko je to, zaista. Dođoše tuđinci, udružiše se s našim probisvijetima, sve pokupovaše i sad smo tu gdje jesmo.

Miljenko Stojić

Sve su mi ove misli prolazile kroz glavu dok sam na jednom portalu čitao ispovijed negdašnje gardistice. Muž, naravno gardist kao i ona, ta na prvoj crti su se i upoznali, bez posla i obolio, ona od vremena do vremena uspijeva zaraditi koju kunu, djeca rastu i traže svoje... Slika društva u kojem živimo pod punim svjetlom. Vani dotle stiže proljeće, zemlja se budi, nekako smo poletniji nego što smo bili.

Lete mi misli i dalje svojim putovima i ne zaustavljam ih. U ona teška vremena, kad se nosila krunica oko vrata i žudila sloboda, mnogi su u odori došli svojoj Kraljici Mira. Molili su je da čuva njihove kod kuće, da im pomogne obraniti dom i ne biti pritom divlji, da im pomogne iz blata dignuti hrvatsku zastavu da stoji ponosno sa zastavama svih drugih naroda. O sebi su malo mislili. Bili su uvjereni da će ih dostojno pokopati ako im kosti uopće budu nađene. Ne znam što im je Kraljica Mira pritom govorila. Znam samo da su ostajali ljudi i vjernici, znam da se nisu

predavali, znam da nisu skretali s ljudskog i Božjeg puta, znam da... I zbog toga ih je bilo lijepo i milina vidjeti. Uživali su u tome i razni hodočasnici. Nakon obljetnice ukazanja došli bi zajedno svojoj Kraljici Mira i pružali sliku jednoga svijeta za koji nam neprestano govore da ga više nema. Ma, kako nema, ima ga, dok god su ti bojovnici živi.

Znam, danas su se vremena promijenila. Ne čemo o tome, nije ovo politički govor, ovo je samo jedno prisjećanje u proljetno popodne kad se miriše nada. Ruka je ispružena i traži i drugu takvu. Nisu važne vođe, kažu da ih trenutno nemamo. Ja se sve nešto mislim, kako ih nema kad ima nas? Svi smo vođe, svi se trudimo, a kad vremena budu dozrela Bog će poslati nekoga na čelo stroja i stupat ćemo zajedno ruku pod ruku, kao neka nova, prekrasna vojska.

Podrazumijeva se da nekada nisam ovako govorio. Otjerali su me tada u vojsku kojoj nisam vidio nikakva smisla. Trebala je čuvati državu za koju sam držao da je ugnjeta-

vačka, državu od koje sam se kao vojnik morao kriti kad sam išao u crkvu. Nametali su mi mišljenje koje sam odbacivao i srcem i umom. Bilo je zaista kao u kakvoj tragikommediji. Izlaz je, istina, postojao. Mogao sam otići „preko grane“, kako se govorilo. Međutim, u tom bi slučaju domovina ostala nezaštićenijom. Držao sam da je moram čuvati, ovakav kakav sam, i da će sve gluposti proći, samo će ona ostati. Nije mi danas nimalo žao. Možda zvuči patetično, ali je tako. Život me jest u pojedinim trenucima baca tamo i ovamo, ipak domovina je bila ono svjetlo neprestano upaljeno u srcu.

Naravno sve ove riječi ispričane u prvom licu držim za riječi mnogih koji su ovako i bolje postupali. Tu su samo da nam posluže u razmišljanju, ne u bilo kakvom hvaljenju. Dobro kaže stari, otrcani, unatoč tomu dobri izraz da nikada ne treba pitati što je domovina meni dala, već ja njoj. Bilo je tako i bit će tako do kraja svijeta bez obzira na nadobudne navjestitelje drukčijeg ponašanja i stava.

S proljećem živnu i hodočasnici Kraljici Mira. Bolje rečeno živnu različite agencije, hodočasnici su uvijek spremni poći na svoj put. Oni ne broje što su dobili, a što izgubili svojim dolascima, oni žive novu stvarnost i njome mijenjaju društvo oko sebe. Zbiva se to poput spasonosnog lijeka za neku tešku bolest. Tijelo je odjedanput više svoje, budi se, odbacuje otrov koji ga je sapinjao, sanja o novim pothvatima. Pred očima nam se odigrava himna života. Nisu ovo neke velike, zakučaste misli, ovo je jednostavno nekoliko zapažanja i ništa više. Djelovanje toga spasonosnog lijeka sad je postalo toliko očito da su mnoge oči uprte u njega. Čitam i čujem da su ustrojena neka visoka povjerenstva koja će sve to ispitivati. Hvala Bogu da je do toga došlo. Ulazimo polako u završnu fazu. Razvedrava se, oblaci se udaljavaju, sve je manje onoga što smeta zrakama Kraljice Mira da nas zgriju, ozdrave, upute u zaista novu budućnost. Istina, naći će se uvijek onih kojima je svejedno, ali to je njihova briga.

Glasnik MIRA

O međugorskim događajima te odjecima u svijetu i u Crkvi čitajte u Glasniku mira, mjesečniku Informativnog centra MIR Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira. Podijelite svoje dojmove i iskustva.

Uredništvo:

Glasnik mira, Gospin trg 1,
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 653 327
Faks: 00 387 36 651 300
E-mail: kreso.sego@medjugorje.hr

Preporučite drugima Glasnik mira. Poklonite im godišnju pretplatu. Pretplatite se na Glasnik mira.

Služba pretplate:

Tel.: 00 387 36 653 342
E-mail: lidija.paris@medjugorje.hr

RADIOPOSTAJA
mira
MEĐUGORJE
Jajce 87,8 Mhz
Mostar 100 Mhz
Banja Luka 107,8 Mhz
Hercegovina 101,8 Mhz
Lašvanska dolina 100 Mhz
Split, Južna Hrvatska 101,5 Mhz
Sarajevo i Srednja Bosna 98,1 Mhz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6
Sjeverna i Južna Amerika – AMERICOM 4
Australija i Novi Zeland – OPTUS D2

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel.: ++387 36/653-328 uredništvo
++387 36/653-326 glavni tehničar
++387 36/653-310 marketing
Faks: ++387 36/651-300

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

Tjedni molitveni program
zimski raspored (od Mise na Križevcu do 1. svibnja)

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRUJEDA

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskršnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Križni put uz Križevac
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

NEĐJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h	Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na različitim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

